

ديوان مفتون

مولانا عبدالغفور "مفتون" همايوني جو ڪلام

مرتب:

نياز حسن قائم الدين همايوني

سنتي ادبي بورڊ

ديوان مفتون

مولانا عبدالغفور ”مفتون“ همايوني جو ڪلام

مرتب:

نياز حسن قائم الدين همايوني

سنڌي ادبي بورڊ

ڄام شورو سنڌ

2006ع

[هن ڪتاب جا سڀ حق ۽ واسطا سنڌي ادبي بورڊ وٽ محفوظ آهن]

چاپو پهريون	سال 1973ع	تعداد هڪ هزار
چاپو ٻيو	سال 2006ع	تعداد پنج سؤ

قيمت: پنجاه رپيا
[Price Rs. 50-00]

خريداريءَ لاءِ رابطو:

سنڌي ادبي بورڊ ڪتاب گهر

تلڪ ڇاڙهي، حيدرآباد سنڌ

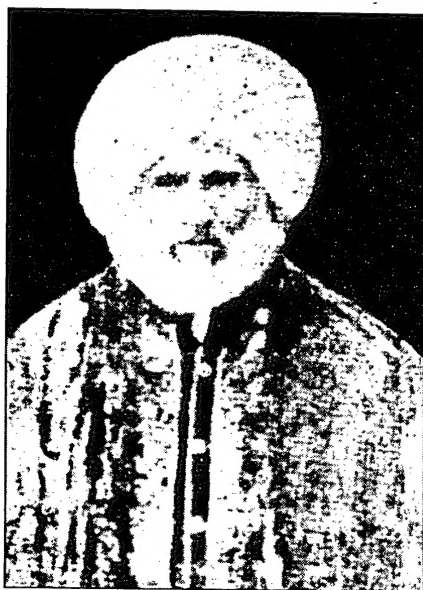
(Ph: 022-2633679, Fax: 022-2771602)

Email Address: sindhiab@yahoo.com

Website: www.sindhiab.com

هيءُ ڪتاب سنڌي ادبي بورڊ پرنٽنگ پريس ڄام شورو ۾ مئنيجر سيد سڪندر علي شاھ ڇپيو ۽ اعجاز احمد منگي سيڪريٽري سنڌي ادبي بورڊ، ان کي پڌرو ڪيو.

مولانا عبدالغفور همايوني "مفتون"

چپائيندڙ پاران

’ديوان مفتون‘ سنڌ جي جليل القدر هستي مولانا عبدالغفور همايونيءَ جو لکيل ڪلام آهي. هن ڪتاب ۾ مولانا صاحب جو ڇپيل ڪلام ڪافين تي مشتمل آهي. مولانا عبدالغفور همايونيءَ جو اسر گرامي فقهي ادب ۾ تمام قدآور آهي. سندس ڪمال تصنيف ’فتاويٰ همايوني‘ ديني ۽ شرعي مسئلن ۾ سنڌ جي حيثيت رکي ٿي، جيڪا ٻن جلدن ۾ ڇپيل آهي.

’ديوان مفتون‘ ۾ ڪل 116 ڪافيون شامل آهن. هي ڪافيون مولانا همايونيءَ جي مجازي عشق جي وڻ مان رسجي پڪجي تيار ٿيون آهن. ڪافين ۾ عشق جي چيبي ۽ تپش سمايل آهي، سا ورلي ٻين ٿورن شاعرن جي ڪلام ۾ هوندي! چون ٿا ته شاعري روح جي غذا آهي، پر روح کي اهڙيءَ غذا جي ضرورت هوندي آهي، جيڪا کيس ڪڏهن خوشي ته ڪڏهن درد جو مزو چڪائي. روح تڏهن بي چين ٿئي ٿو جڏهن کيس درد ملي ٿو ۽ درد روح جي وسعتن کي اجا وڌيڪ گهرو ڪري ٿو ۽ ماڻهوءَ کي پنهنجي گوناگون وسعتن جو سير ڪرائي ٿو. شاعري ۽ سخنوري به روح جي گهرائين کي اجا وڌيڪ ڪشادي ڪرڻ ۾ هتي ڏئي ٿي. هڪ طرف درد جي لذت کان آشنا ڪري ٿي، ته ٻي طرف ان جو درمان به ثابت ٿئي ٿي. ’ديوان مفتون‘ جي شاعري به پنهنجي مزاج ۾ ڪجهه اهڙوئي ادراڪ رکي ٿي. اسان ’ديوان مفتون‘ جو ٻيون ڇاپو شايع ڪري دلي طرح خوشي محسوس ڪري رهيا آهيون، ته ههڙو بيش بها قيمتي ادبي سرمايو ٻيهر بورڊ جي پريس مان شايع ڪيو اٿئون.

هن ڪتاب جو پهريون ڇاپو 1973ع ۾ ڇپجي پڌرو ٿيو هو، سڄا سارا 33 ورهيه وهامي چڪا آهن، پر پوءِ به شاعريءَ جي شگفتيءَ ۽ سرهاڻ پهرين

ڇاپي واري اڃا تائين قائم آهي. هونئن به شاعريءَ جي سرهاڻ ۽ شگفتي
ڪڏهن به فنا ٿيڻي ئي نه آهي. ڪتابن جا سينا مٽيا رهيا پر شاعريءَ جي دل
سدائين ڌڙڪندي ۽ پڙهندڙن جي دلين کي ڌڙڪائيندي رهي ٿي.

اعجاز احمد منگي

سيڪريٽري

سنڌي ادبي بورڊ

ڄام شورو، سنڌ

سومر ۲۵- شوال المڪرم ۱۴۲۷ھ

بمطابق 18- نومبر 2006ع

مولانا ”مفتون“ همايوني

- سوانح ۽ شاعري -

همايون منهنجو اباڻو ڳوٺ آهي. مون هتي ئي جنم ورتو ۽ منهنجي شاعريءَ جي شروعات پڻ هتان ٿي، انڪري پنهنجي ڳوٺ کي ڪڏهن به وساري نٿو سگهان. منهنجو والد مرحوم قائر الدين هتان جي بزرگ هستيءَ، مولانا عبدالغفور ”مفتون“ همايونيءَ جو خاص خدمتگار رهي چڪو هو، جنهن کي سندس زندگيءَ جا ڪيئي واقعا ياد هوندا هئا. آءٌ سانڀر ۾ ايندي ئي مولانا جي شخصيت جي باري ۾ عجيب روايتون ٻڌڻ لڳو هوس، ليڪن مون کي مولانا جي ’حيرت انگيز‘ ڪرامتن کان وڌيڪ سندس سوز ڀرين ڪافين سان دلچسپي هوندي هئي، ڇاڪاڻ ته منهنجو تعلق فارسي تعليم سان هو، ۽ مادري زبان کان محروم رهڻ واري احساس سبب مولانا جون سنڌي ڪافيون فطري طرح منهنجي طبيعت تي اثر انداز ٿينديون هيون. مولانا جون ڪافيون هونئن به پنهنجيءَ رس ۽ ميناڄ سبب پنهنجو مٽ پاڻ هيون، پر خاص ڪري جڏهن ڪو دل جي گهراين سان ڳائيندو هو، ته ٻڌندڙن تي عجيب ڪيفيت طاري ٿي ويندي هئي.

اها منهنجي خوشقسمتي هئي، جو اهڙي ڳوٺ ۾ پيدا ٿيس، جتي مولانا ”مفتون“ جهڙي عاشق صادق جي وندر ورونهن جا اڃا ڪي اهڃاڻ باقي هئا. سندس رومان ۽ وجدان جون اکين ڏٺيون ڳالهيون ٻڌي، مون کي مولانا جا اهي مشاهدا به مطالعي ۾ آيا، جن جي وسيلي پاڻ مجاز مان حقيقت ڏانهن مائل ٿي چڪو هو، ۽ سندس شاعري محبت جو معراج ماڻي دردمند دلين لاءِ روحاني سڪون جو باعث ٿيندي پئي رهي. انهن مشاهدن جا محراب جيتوڻيڪ ڪنهن حد تائين زوال پذير ٿي چڪا هئا، تڏهن به ائين پئي وسهيو ته انهن جي جمال جي جلويڌاري پنهنجي دؤر ۾ بيشڪ نظرانداز ڪرڻ جهڙي نه هوندي، انهيءَ ئي جمال جي اعجاز طفيل مولانا جي شاعري همعصر شاعرن جي ڪلام کان ممتاز

۽ معياري هئي. مشهور آهي ته مولانا پنهنجي هٿ کي ڪپڙي ۾ ويڙهڻ کانسواءِ ڪنهن سان به مصافحه نه ڪندو هو. انهيءَ مان ظاهر آهي ته هو نهايت پرهيز گار ۽ پارسا شخص هو. اهڙيءَ ريت مجاز جي معاملي ۾ جيتوڻيڪ سندس روح ڪنهن جي جمال جي جلوي ۾ مستغرق رهيو ٿي، تڏهن به هن جو جسم هر آلايش کان پاڪ هوندو هو.

خاندان جو احوال:

مولانا جا وڏا اصل ڀاڳڙيءَ جا رهاڪو هئا، جتي سندن اباڻو ڳوٺ ڇٽ جي نالي اڃا تائين آباد آهي. هي اڀڙن جي لڇ مان هئڻ ڪري پيچوها سڏائيندا هئا، سندن گذران اُتي جي آباديءَ تي هوندو هو. اتفاق سان، جڏهن ناڙيءَ جي پٽ ۾ ڪا برسات نه پوندي هئي ته هنن کي پنهنجا اباڻا ڪڪ ڇڏي، اُتر سنڌ ۾ بيگاري واه جي پروارن ڳوٺن ۾ اچي پوکي راهي ڪڙي پوندي هئي. انهيءَ اچ وڃ جي ڪري، هتان جي رهاڪن سان سندن وهاپو وڌندو ويو.

مولانا جو ڏاڏو محمد مبارڪ مالوند ماڻهو هو. هڪ دفعي جهنگ ۾ مال، چاريندي کيس ڪو اهل علم مسافر مليو، جنهن هن کان پاڻي اچي گهريو. هن ڀاڱي پاڻيءَ بدران مسافر جي کير سان خاطر تواضع ڪئي. حال احوال وٺندي جڏهن مسافر کي معلوم ٿيو ته سندس ميزبان جي خاندان ۾ ڪوبه پڙهيل ڪونه آهي، تڏهن کيس پنهنجي اولاد لاءِ علم جي حصول جي صلاح ڏنائين. ٿورن ڏينهن کان پوءِ محمد مبارڪ کي پٽ ڄائو، جنهن جو نالو محمد يعقوب رکيائين.

هي نينگر جڏهن سمجه سان ٿيو ته محمد مبارڪ هن کي علم جي تحصيل لاءِ وقت جي برڪ عالمن ڏانهن رجوع ڪيو. تنهن زماني ۾، سنڌ جي علمي مرڪزن وانگي، ڀاڳڙيءَ ۾ به علمي ادارا موجود هئا، جن مان ڪنڊي، لائڊي ۽ ڪٽارن ۾ نٿي، پاٽ ۽ بکر جي علمي مرڪزن جيان مشهور درسگاه هئا.

ميان محمد يعقوب پنهنجي ذهانت جي زور تي ابتدائي تعليم جا مرحلا طئي ڪندو ويو. ڀڄاڙيءَ، تر جي جيد عالم، مولانا عبدالخیر ڪنڊيءَ واري کان فارغ التحصيل ٿيو، ان کان پوءِ پاٽ شريف جي روحاني پيشوا، ميان محمود کيس خلافت جي خلعت عطا ڪئي.

ميان محمد يعقوب عالم هئڻ سان گڏ حليم طبع ۽ فياض شخص هو. انڪري ٿوري ئي عرصي اندر هن جي عزت ۽ شهرت اوري پري پکڙجي ويئي. آخرڪار، همايون جي زميندارن ميان غازي خان سومري ۽ وڏيري مسو خان سڌائي جي استدعا ۽ ميان محمود جي هدايت تي هي بزرگ همايون ۾ آيو ۽ تيهن ورهين جي ڄمار ۾ هتي هڪ علمي اداري جو پايو وڌائين.

همايون جو ڳوٺ اوائل ۾ سومرن ۽ سڌاين جو اڏايل هو، جتي پوءِ ٻيون قومون به اچي آباد ٿيون. همايون جي باري ۾ هيءَ روايت مقامي طور عام آهي ته مشهور مغل حڪمران همايون، شير شاهه سوريءَ کان شڪست کائي، جڏهن 950 هه مطابق 1543ع ڌاري، ايران ويندي، لڏپلاڻ ۾ هو، ته هتي هڪ رات پڙاءُ وڌو هئائين. اهو ميدان اڃا سوڌو ساڳي نالي سان ڳوٺ جي اويارئين پاسي ڪراچيءَ کان ڪوٽيا ويندڙ قومي شاهراهه ۽ ريلوي جي وچاڳ ۾ موجود آهي، جنهن جي ڏاکڻين طرف هڪ سرڪاري بنگلو هوندو هو، جو هاڻ ڊهي پٿر تي چڪو آهي. انهيءَ واقعي کان پوءِ هي ڳوٺ همايون جي نالي سان هاڪارو ٿيو.

ميان محمد يعقوب جي اچڻ کان پوءِ هن ڳوٺ جي رونق ۾ چڱو واڌارو ٿيو. اڳتي هلي، جڏهن هتي ريلوي اسٽيشن قائم ٿي ته ڳوٺ هڪ ننڍڙي شهر ۾ تبديل ٿي ويو ۽ آسپاس جي ڳوٺن توڙي واهڻن لاءِ علم عرفان سان گڏ وڻج واپار جي مرڪز جو ڪم ڏيڻ لڳو.

ميان صاحب پهريان هتي هڪ مسجد تيار ڪرائي، جنهن سان گڏ هڪ حجرو به هو. تنهن کان پوءِ وڌندڙ ضرورتن جي پيش نظر عظيم الشان جامع مسجد جوڙايائين، جنهن جي ايوان جي اڳياڙيءَ ۾ ٻه ويڪرا حجرا به تعمير ٿيل آهن. اها مسجد اڄ تائين انهيءَ ئي شان مان سان قائم آهي، ليڪن ان جا حجرا اسان جي سانڀر ۾ ڊهرائي وري نئين سر ٺهرايا ويا هئا. هيءَ مسجد جيئن ان جي قطع تاريخ مان ظاهر آهي، سنه 1253 هه مطابق 1837ع ۾ ٺهي راس ٿي هئي.

ميان محمد يعقوب جي وفات 1273هه، مطابق 1856ع ۾ ٿي. هن پنهنجي زندگيءَ ۾ علم ۽ دين جي وڏي خدمت ڪئي. ڪيترا طالب هن وٽان

فيضياب ٿي ويا ۽ هن جون ڪيئي فتوائون سنڌ ۽ بلوچستان ويندي افغانستان تائين، جاري ٿيون، جنهنڪري سندس درگاه ۽ درسگاه جي ناموس ۾ هن جي وفات کان پوءِ به ڪو فرق نه آيو.

مولانا عبدالغفور جي ولادت:

ميان محمد يعقوب جي حياتيءَ ۾ ئي مولانا جي ولادت 1261ھ مطابق 1844ع ڌاري همايون ۾ ٿي. شروعاتي تعليم پنهنجي والد بزرگوار وٽان ورتائين. ان جي وفات کان پوءِ باقي تعليم ميان صاحب جي قابل شاگرد مولوي سلطان سيتپوريءَ وٽ پوري ڪيائين.

تعليم جي تحصيل پڄاڻا دستور موجب مولانا پنهنجي والد جي مسند تي رونق افروز ٿي درس تدريس سان گڏ فتويٰ نويسي ۽ پيري مريديءَ جو سلسلو به جاري رکيو. ٿوري ئي وقت اندر، پنهنجي خداداد ذهانت وسيلي، عوام توڙي خواص ۾، هن جي هاڪ ٿيندي وئي.

مولانا وٽ سنڌ ۽ پنجاب کان علاوه هندستان جي ڪيترن ٻين پرڳڻن ۽ ٻاهرين ملڪن جهڙوڪ ايران ۽ افغانستان جي ماڻهن جي گهڻي آمد رفت شروع ٿي وئي، جي اڪثر علم جي تحصيل ۽ فتوائن جي لاءِ ايڏا ڪشالا ڪڍي هتي ايندا هئا. اهڙيءَ حالت ۾ جيتوڻيڪ هن بزرگ جون مصروفيتون حد کان وڌيڪ هيون، تڏهن به سندس روزمره جي زندگيءَ جي ڪاروبار ۾ ڪو تفاوت نه اچي سگهيو ۽ سڀئي ڪم، جيئن جو ٿيڻ، سرانجام ٿيندا رهيا. مولانا جون روزانيون مصروفيتون هن ريت هيون.

صبح جي نماز کان پوءِ درس تدريس، جنهن ۾ ديني تعليم سان گڏ طبي تعليم به شامل هوندي هئي.

منجهند جو عام خاص ماڻهن سان ملاقاتون، جن مان ڪي پيري مريديءَ جي سلسلي ۾ ساڻس ملڻ ايندا هئا ته ڪي شرعي فتوائن لاءِ ڏانهس رجوع ٿيندا هئا ۽ ڪي وري دعا ڏاڳي ۽ دوا درمل واسطي سندس خدمت ۾ اچي حاضر ٿيندا هئا.

هنن مان فتويٰ طلب ماڻهن کان سواءِ باقي سمورن ماڻهن کي ٽنهي وقتن جي ماني ننگر مان ملندي هئي. فتويٰ طلب ماڻهو پنهنجي کاڌي پيئي جو پاڻ بندوبست ڪندا هئا، ڇاڪاڻ ته علم رواداريءَ موجب انهن جي کاڌ خوراڪ جي

ذميداريءَ کان ننگر کي الڳ رکيو ويندو هو. شام جو وقت گهڻو ڪري مولانا جي نجي مصروفيتن جي بجلي هوندو هو يا وري اهو وقت حويليءَ ۾ آيل پردي پوش عورتن جي دعا ۽ دستگيريءَ لاءِ وقف رهندو هيو.

سهماڻيءَ جي نماز کان پوءِ ڳچ وقت تائين مولانا ورد وظيفي ۾ مشغول رهندو هو ۽ آڏيءَ جو تهجد جي اداڻگيءَ کان فارغ ٿي شعر و شاعريءَ جو شغل جاري رکندو هو. سندس ڪاٽ خوراڪ توڙي لباس ۾ گهڻي سادگي هوندي هئي ۽ هر حالت ۾ کيس صفائيءَ جو خاص خيال رهندو هو.

هتي هڪ ڳالهه جي وضاحت ضروري آهي ته مولانا پاڻ پنهنجي دؤر جي ڪنهن به سياسي تحريڪ ۾ ڪوبه حصو نه ورتو، بلڪ سياست کان اجنبِي رهڻ جي حالت ۾ ۽ ناواقف هئڻ جي بناء تي وقت جي ڪيترن ناعاقبت انديش ملن ۽ پيرن هن جي سادگيءَ مان ناجائز فائدو وٺي ڪانئس ڪن فتوائن تي ڪيئي پيرا صحيحون ڪرايون، جن مان انگريزن طرفان حجاز جي نام نهاد حڪمران ابن شريف جي تقرر ۽ تائيد واري تحريڪ عام مشهور آهي، جنهن ۾ مولانا تاج محمود امروٽي ۽ سندس جماعت کان سواءِ سنڌ جي سڀني عالمن ۽ مرشدن بهرو ورتو هو.

بهرحال، ٻيون ڳالهيون پنهنجيءَ جاءِ تي، ليڪن هيءَ حقيقت پنهنجي ليکي وڏي اهميت رکي ٿي ته مولانا ٻين ڪن بزرگن وانگي انگريز حڪومت جو حاشيي بردار يا وظيفي خوار ڪونه هو ۽ ننگر جي سموري آمدني سندس مريدن ۽ معتقدن جي نذرِ نياز مان ٿيندي هئي. انهيءَ لاءِ ربيع توڙي خريف ۾ هر موسم جي ضرورتن مطابق ڪاٽ خوراڪ جي سامان کان وٺي ڪاٺين ڪوٺلين، چوپائي مال ۽ هنڌ بستري تائين سڀ ڪجهه مريد ۽ معتقد باقاعدي درگاهه تي پهچائيندا هئا.

مولانا جي مريدن ۽ معتقدن ۾ هندو، مسلمان، پارسي، عيسائي، پير فقير، وزير توڙي وڏيرا غرض ته هر طبقي جا ماڻهو شامل ۽ شريڪ هوندا هئا. هن باري ۾ ڪنهن سان به ڪو امتيازي سلوڪ روا نه رکيو ويندو هو. مولانا جي مدرسي مان جيڪي عالم ۽ طبيب فيضياب ٿيا، تن مان ڪن جا نالا هيٺيان آهن:

مولانا جا شاگرد:

مولوي نبي بخش ڪولاچي، مولوي محمد قاسم ڳڙهي ياسين وارو، سيد زين العابدين شاه افغانستان، قاضي ميان رسول بخش، نواب جهل منگسي وارو، مولوي حافظ محمد حيات قريشي شڪارپوري، مولوي عبدالرحمان ميمڻ، شڪارپوري، مولوي محمد مبارڪ ميان جي ڳوٺ وارو، مولوي محمد يعقوب بلوچستاني، مولوي محمد اسماعيل شاهلاڻي، مولانا عبدالرحمان ڌامراهو مصنف- 'فتوا رحمانی'، مولانا دين محمد بنوي، حڪيم مولوي محمد صادق راڻيپوري، حڪيم ملا مالڪڏنو ميردهي ۽ همايون جو مشهور هندو طبيب پائي چينومل، جو اڪين کان نابين هو مگر طب ۾ خاص درڪ حاصل هيس، هنن مان ڪي عالم ۽ طبيب پنهنجي دؤر جا بهترين ۽ نامور شخص ٿي گذريا آهن.

همعصر، پونيئر ۽ تصنيفون:

مولانا جي همعصرن مان هيٺيان بزرگ قابل ذڪر آهن: پير حافظ محمد صديق پرجونڊي وارو، حضرت شاه مردان شاه اول، پير پاڳارو، مخدوم اله بخش ڪهڙائي، الحاج خواجہ عبدالرحمان سرهندي، رئيس الاحرار حضرت مولانا تاج محمود امروٽي، مولانا محمد عمر چشمي وارو، حضرت مولانا پير حسن لنواريءَ جو سجاده نشين، مولانا بهاء الدين بهائي، ميرپور ماٿيلي وارو، مولانا مخدوم محمد صالح پاٽ وارو، سيد قاضي بهادر علي شاه شڪارپوري، پير صالح شاه راڻيپور وارو، پير خفيس علي گمبٽ وارو، ميان غلام حيدر ڪٽيار شريف، حڪيم مير علي نواز علوي شڪارپور وارو، حڪيم عبدالغفور شڪارپوري ۽ ٻيا. هي سڀ پنهنجي وقت جا ناميارا بزرگ ٿي گذريا آهن.

مولانا جي تصنيفن مان، (1) فتاوا همايوني، فارسي، ٻن جلدن ۾ (2) فتاوا همايوني، سنڌي، ٻن جلدن ۾ (3) ديوان "مفتون" عربي، فارسي ۽ هنديءَ ۾ (5) فرهنگ طب همايوني.

هنن مان ديوان "مفتون" عربي فارسي ۽ هندي شعرن وارو گهر ٿي ويل آهي، باقي ٻيا ڪتاب لکڻ تي ڇپيل ايڪٽر پيڪٽر ڪنهن وٽ نظر اچن ٿا. ان

کان علاوه مولانا جا مختلف علمن ۽ فنن تي قلمي صورت ۾ ڪيئي مسودا لکيل هئا، جن جو به ڪو نانءُ نشان ڪونه ٿو ملي.

مولانا جو ڪتب خانو هڪ مثالي حيثيت رکندڙ هو، ليڪن افسوس آهي جوان جا سمورا ڪتاب، جن ۾ هند، ايران، افغانستان، مصر ۽ ٻين اسلامي ملڪن جا ڪيئي ناياب علمي ذخيرا يا ته اڏوهي ڪاٽي وئي، يا وري مفتخور ۽ بيعلم رهڙن ڪٽي ويا.

اسان جي ملڪ ۾ ڪيڏي نه ڌارين جي ستم ظريفي ۽ پنهنجن جي بدبختي آهي، جو ڪتابن تي ڌاڙا لڳندا رهن ۽ پونير انهن جي اهميت کي درگذر ڪري صرف مال ملڪيت جي لاءِ پاڻ پتوڙيندا رهن!

مولانا عبدالغفور جي رحلت پنجهتر ورهين جي ڄمار ۾ يارهين تاريخ رمضان جي مهيني ۾، جمعي جي رات، 1336 هـ مطابق 1918ع ڌاري همايون ۾ ٿي، ۽ کيس جامع مسجد لڳ پنهنجي نامور والد جي تربيت جي ڀرسان دفن ڪيو ويو. اها جاءِ هڪ خوبصورت مقبري جي صورت ۾ هن وقت عام خاص لاءِ زيارت گاهه آهي.

مولانا ”مفتون“ کي پٽ جو اولاد ڪونه هو، تنهنڪري سندس لاڏاڻي کان پوءِ مولانا عبدالباقيءَ کي جو مولانا جو ڏهڻو هو، مدرسي ۽ درگاهه جو جانشين مقرر ڪيو ويو. ميان عبدالباقي پاڻ هڪ عالم ۽ مفتي هو. هن به مولانا جي نقش قدم تي هلندي درس تدريس سان گڏ شرعي فتوائن ذريعي خلق خدا جي چڱي خدمت ڪئي. هن جو انتقال 1383 هـ مطابق 1963ع ڌاري ٿيو. هاڻ هن درگاهه جو وارث ميان عبدالباقي جو وڏو فرزند ميان عبدالباري آهي، جو پنهنجي وڏن جي روايت موجب درس ۽ ننگر جي سنڀال ڪندو رهي ٿو.

ڳوٺ جي زميندارن مان سومرن جو خاندان عام هارين جي صورت اختيار ڪري چڪو آهي، باقي سڌاين مان وڏيري مسوخان جو پوٽو درمحمد خان ۽ سندس عزيز قريب پنهنجي زمينداري شان سان آباد آهن. وڏيرو درمحمد خان نهايت سڄار، مهمان نواز ۽ دلير شخصيت جو مالڪ آهي، جنهن جي دم قدم سان همايون ۾ آباديءَ جا آثار نظر اچن ٿا.

همايون جي نئين دور ۾ جيڪي عالم ۽ اديب پيدا ٿيا، تن ۾ هي شخصيتون شامل آهن:

مرحوم حافظ الهورايو سينار، مرحوم مولوي عبدالجليم پيڇوهو، مرحوم منظور همايوني، ماستر سراج الدين پيڇوهو، ماستر علي گوهر خان سڌايو، حڪيم ميان صدرالدين ۽ راقم نياز همايوني،

مولانا جي خاص ماڻهن مان ميان جلال الدين ۽ راقم جو والد قائر الدين ليڪچر ۾ اچن ٿا، جن مان پهريون سندس خليفو ۽ پيو خدمتگار هو. اهڙيءَ ريت، مولانا جي مريدن مان نواب پير بخش خان سرائي شهداد ڪوٽ وارو ۽ سردار گل حسن خان کوسو جيڪب آباد ضلعي وارو، اهي ٻئي اهل خير هستيون ٿي گذريون آهن.

تاريخي قطعا:

علم ادب سان تعلق رکندڙ طبقي جي دلچسپيءَ لاءِ هتي اهي تاريخي قطعا پيش ڪجن ٿا، جيڪي وقت جي عالمن ۽ شاعرن هن تذڪري جي سلسلي ۾ ترتيب ڏنا هئا.

پهريان اهو فارسي قطعو درج ڪجي ٿو، جو مولوي محمد ابراهيم ”ناظر“ ياسيني ميان محمد يعقوب جي يادگار مسجد لاءِ لکيو هو. هي قطعو اڃا تائين همايون، جي جامع مسجد جي اندرين وڏي دروازي تي ڪاشيڪاريءَ ۾ لکيل آهي:

حضرت يعقوب آن عالي مقام،

رهنمائي ملت خير الانام.

والد علامه عبدالغفور،

آنڪ بوده مقتديان را امام.

در همايون مسجدي تعمير ڪرد،

خوش نما فرخ لقا دلکش تمام.

بهر تاريخ بناي پاک او،

گفت ”ناظر“ ثاني بيت الحرام.

(1253 هجري)

پيو فارسي قطعو خليفني ميان محمد يعقوب جي وفات متعلق آهي. هي قطعو مولوي محمد قاسم هاشمي ڳڙهي ياسين جي مشهور عالم جو لکيل آهي:

حضرت يعقوب آن نور الهدي سرچشم دين،
 كامل و علامه و فياض، خورشيد زمان،
 چونڪ فيضش بود نور هردو عالم باليقين،
"هاشمي" تاريخ او گفته: چراغ دوجهان.
 (1273 هجري)

پڇاڙيءَ ۾ فارسيءَ جو اهو قطعو پيش ڪجي ٿو، جو مولانا مفتون جي انتقال تي سردار گل محمد خان "زيب" مگسيءَ جو تحرير ڪيل آھ. استاذي فاضل همايون، آن شمس زمان شهاب گيتي، روپوش چوگشت گفت هاتف، پنھان شد آفتاب گيتي.
(1336 هجري)

مولانا مفتون جي شاعري:

منهنجي خيال ۾ مولانا جي شاعريءَ تي تبصري ڪرڻ سان گڏ سندس دور جي شاعريءَ جو مختصر تذڪرو به لازمي آهي جيئن ان جي آڌار تي اهو فيصلو آسانيءَ سان ڪري سگهجي ته انهيءَ دور جي سنڌي شاعري سنڌ ۾ فارسي ۽ هندي زبانن جي رائج هوندي به ڪيئن پنهنجي روايتن تي قائم رهي. مولانا جنهن دور سان تعلق رکي ٿو ان ۾ ٽالپورن جي آخري ۽ انگريزن جي ابتدائي زماني جا هيٺيان شاعر شمار ٿين ٿا.

آخوند عزيز الله مٽيارين وارو، جنهن قرآن شريف جو سوليءَ سنڌيءَ ۾ ترجمو ڪيو.

خليفو گل محمد هالائي، جنهن موضوع جي لحاظ کان فارسي زبان جي تتبع بدران نج سنڌي ٻوليءَ، ان جي محاورن ۽ قافين ۾ شاعري ڪئي. روحل فقير، جنهن صوفيانہ رنگ ۾ ٻين شاعرن جي طرز اختيار ڪرڻ بدران سنڌي شاعريءَ ۾ نئين راه ورتي.

ديوان دلپت صوفي، جنهن جي سنڌي شاعري پڻ هڪ مثالي حيثيت رکي ٿي. پير علي گوهر شاه "اصغر"، جنهن سنڌي شاعريءَ ۾ سوز گذار وسيلي بهترين ڪافين جي تخليق ڪئي.

حمل فقير لغاري، جنهن سنڌي توڙي سرائيڪي ٻوليءَ ۾ پنهنجي شاعريءَ جا اثمت اهڃاڻ اڃاگر ڪيا آهن.

مصري شاهه نصريوري، جنهن جي قادرالڪلامي، سنڌي شاعريءَ جي سونهن ۽ ساڪ جو درجو رکي ٿي.

سنڌي زبان جنهن جي بنيادي تحريڪ (1299ھ مطابق 1852ع) ۾ انگريزن جي ڪوشش سان شروع ٿي هئي. تنهن لاءِ اڳئين دؤر جا اديب ۽ شاعر آخوند عزيزالله ۽ خليفو گل هالائي توڙي پوئين دؤر جا شاعر مولانا مفتون همايوني ۽ مصري شاهه چڻ قدرتي طرح پنهنجون ذميواريون محسوس ڪري باقاعدي تحرڪ وٺي رهيا هئا، جنهن جو ثبوت هنن جي نج سنڌي شاعري ۽ ان جي ٺيٺ سنڌي محاورن مان ملي ٿو. هي بزرگ ڌارين زبانن جي پوري ڄاڻ رکندي به پنهنجي ٻوليءَ کي پنهنجي ئي سونهن سڳند سان سينگاري رهيا هئا، جنهن جو نتيجو اهو نڪتو، جو سنڌي ماڻهن ۾ سنڌي ٻوليءَ جي پرک ۽ پروڙ روز بروز وڌندي ويئي.

اها حقيقت اظهار من الشمس آهي ته مولانا مفتون توڙي انهيءَ دؤر جي ذڪر ڪيل شاعرن روايتي تقليد ڇڏي، سنڌيءَ ۾ ڪافيءَ کي ته اصولڪيءَ سنڌي صورت ۾ سنواريو، پر غزل کي به ڌارين ٻولين جي تابعداري جو محتاج نه بنايو، جيئن ديوان گل جي غزلن ۽ مصري شاهه جي ڪافين مان واضع آهي. هنن نه صرف سنڌي شاعريءَ کي نين طرزن ۽ خالص سنڌي محاورن سان مالا مال ڪيو، پر ان جي موضوع ۽ مضمون ۾ به پنهنجي ماحول جون معنائون پيدا ڪيون.

انهن خوبين کان علاوه مولانا مفتون ۽ ان جي همعصر شاعرن جي ڪلام جي ٻي وڏي خوبي اها آهي ته هنن جي هر سٽ ۽ موسيقيءَ جي سٽاءُ موجود رهي ٿي. جهڙيءَ طرح مصري شاهه شاعريءَ سان موسيقيءَ جو به سرچهار آهي، تهڙيءَ ريت مولانا مفتون پڻ شعر سان گڏ موسيقيءَ جي به اوسر ڪئي هئي. ايتريقدر، جو جتي به ڪنهن شعر جا لفظ موسيقيءَ جو پورا ٿو نه سري سگهيا آهن، ته اتي هن سرتار کي قائم رکڻ لاءِ ”لي ۽ وو“ جهڙيون ماترائون اضافي طور ڪتب آڻي ان جي پورائي ڪئي آهي، جيئن هي شعر:

ٻانهڙي آهيان وو دلبر تنهنجي ني ميان،

جاڏي ڪيو يار تاڏي لا....

اها يا مولاتا جون ٻيون ڪافيون اهڙيون آهن، جن کي هڪ اڻڄاڻ ماڻهو به ڪنهن ڳاڻڻي جي مدد ڪانسواءِ آسانيءَ سان جهونگاري سگهي ٿو. انهيءَ ئي نموني اڳين مان جن ٻين شاعرن جون ڪافيون لکيل آهن، سي به بنا ڪنهن استاد جي سربلي آلاپ ۾ ڳائي سگهجن ٿيون، جن جو مضمون توڙي موضوع نج سنڌي ٻولي ۽ محاورن تي مبني آهي.

اهو ڪلام جو دل جي گهراين مان جڙي ٿو، سو هر ڪيفيت سان گڏ موسيقيءَ جو موجد به هوندو آهي. ساڳيو مثال مولاتا مفتون ۽ ان جي همعصر شاعرن سان ملي اچي ٿو، جيڪي شرعي عالم هئڻ جي حيثيت ۾ ڪنهن به موسيقيءَ جي ماهر جي مدد ته حاصل نه ڪري سگهيا، نه وري وٽن ڪا راڳ رنگ جي محفل لڳندي هئي، تڏهن به هنن جيڪي وايون ۽ ڪافيون لکيون آهن، سي موسيقيءَ جي آلاپ ۽ لئي کان پري نه آهن، جيئن تجربو شاهد آهي. مولاتا مفتون جون ڪافيون مضمون ۽ موسيقيءَ جي بناء تي هيٺين ريت ترتيب ڏنل آهن، جن ۾ ڪافي ۽ وائي ٻنهي جو اندازو موجود آهي.

(1) پنجن سَنَ واريون ڪافيون جهڙوڪ:

تل: سهسين ساهه سڪايا هي وهه واهه،

سهڻي هار سينگار سڄڻ دي.

مفتون ويڪ سينگار سانول دا،

واٽ وچاهون ڦِرڦِر ول دا،

مُنهن ماهي دا ويڪ ڪي ڳل دا،

نَڪڙي ونگ ورايا هي وهه واهه،

جيوين نانگ چوقير چندن دي.....

(2) چئن سَنَ واريون ڪافيون، جيئن:

تل: آءُ ته اصل ڪون آهيان پرين،

پيرن اوھانجي جي پڻي.

تون اڇ اسان جي گھر گھري،

آڻي پوان لاهي سَري.

قدمن اوهان جي تي ڪري،

اها ڳالهه آهي مون ڳڻي.

(3) تن ستن واريون ڪافيون، مثال طور:

تل: لنو ويئين تون مون سان لايون.

نينهن نه ويڙين توڙ نپايون.

اڪڙيون اڙائي دلڙي ڪسين ٿو،

حال اسان جا ڪين ڏسين ٿو.

تون ته ڪرين تو يار وڏايون.

(4) ٻن ستن واريون ڪافيون هيٺين نموني:

تل: عشق اڳڻ مون آيو وو ميان،

مڇ اندر ۾ مڇايو وو ميان،

برهه پورل جو بيحد باري،

سڀني اسان جي سمايو وو ميان،

(5) هڪ ست واريون ڪافيون هن ريت:

تل: روئي گذاريم رات، مٿن مارن ريءَ،

سڪين سانگين ريءَ.

پلڪ پلڪ ۾ منهنجي اندر ۾، اچي پون اوقات...

فني ڪمال جي نشاندهيءَ کان پوءِ مولانا جي شاعريءَ جا ڪي ٻيا

نمونا پيش ڪجن ٿا. جن ۾ سلوڻي سنڌي، مناسب محاورا، وڻندڙ

تشبيهون، تجنيس حرفي، جاندار استعارا، ڪنايا ۽ تمثيلون نچ سنڌي

ٻوليءَ ۾ موجود آهن.

(1) جهانگيڙن سان ويڃي جاليندس.

سور تنهين کي سڀ سليندس،

چڏ عمر تون ڇام -

الو ميان ڇو باند ڪئي ٿي ناحق باندِي..

- (2) نينهن وڌو ٿم اڳ ئي نهوڙي،
ويترو وينين ڪاوڙ جوڙي،
هي ته مناسب توکي ناهه....
- (3) يار وڏو ڪو لاتڪ آهين،
ڪين غريبن ڏي ٿو واجهائين....
- (4) منهنجي يار جي حسن جي فوج چڙهي،
جيڪو منهن ۾ آيو، تنهن ساڻ لڙي...
ڪن عشق سندا هن تار ميان،
پهريان مرڻ ڪجو اختيار ميان.
پوءِ پير وجهو انهيءَ يار ميان.
متان پوءِ اتي ارمان ڪيو....
- (6) اڳڻ اسان جي يار سڄڻ ڪي،
آئي الله شل لاڙي...
سارو سور اندر جو،
اوريان ڪينڪي عامن...
پاهڻ پير پتون ڪيا، سور وڃاير سونهن....
رمز سنديري ڪيئيءَ ريل والي
جئن مينهن سنديري جهڪ ميان...
غمزن جون ماري گليلان،
بال بدن جا پڳائون...
صافي بدن بلور جان،
گهمڻي مثل جي مور جان...

- (12) جوين تنهنجو جهڙ جنساريون،
غمزا تنهنجا گل گلزاريون،
رنگ رتل دن رين...
- (13) ووڙ وندر ريءِ ناهي مون لا
وار ڪنهن جي واندد ڙي...
- (14) هن سڪيل کي سڪر ميان لا،
سال لنگهيا هن سال ڙي...
- (15) مهر منجهائون ميندرو ميان،
پاڻ پلائيندم پال ڙي...
- (16) پنهنجي پکن ڪاڻ پير تي سوريان،
ڪاڻ نه ڪوئن آءُ...
- (17) ڪنگڻ پائي، پانهن لوڏائي،
ڪيري وڏائي ڪنڊ...
- (18) ڪنڀيون خوب ڪڙيون ٿي پڻ تي،
نڪتيون سبزيون صاف پڻ تي،
- (19) وڏ ڦڙي ڪيا ڏاڍا وسڪا،
ڦڙيءَ ڦڙيءَ تي ڦهڪون ڦهڪا،
چوهون چڻي پئي چاٽ...
- (20) هندي شعر جو نمونو:
هماري يار ڪا مڪڙا
ڪلام الله ڪي صورت،
اسيڪي خنجر - ابرو
هين بسم الله ڪي صورت.

سنڌي ۽ سرائيڪي جا ڪي وڌيڪ ۽ وڻندڙ مثال:

- (1) ڪڪر ڪڪوريا، بجليون پڙڪيون
بوندان بهاري آيون ڪڙڪيون،
اُنڙا مينهن ملهيا را!
- (2) ڪيئي ابرو تيغ شهيد ڪيا،
ڪيئي ناز مزند مريد ڪيا،
ريءَ ناڻي ديد خريد ڪيا.
قربان هزارين مان نه رڳو...
- (3) جھالر تنهنجي جهر مر لائي،
جهر مڪ تنهنجي جنگ مچائي،
ٻانهين هڻي ٿي پاڻ...
- (4) منجه ساڻيه جي، وسن ٿيون سرتيون،
هن نذر ڪي وينديون ورتيون،
شال ڏئي اُڏار،
نينديون سور سنگت جا سُوِيون...
- (5) ڪاه ڪري ڪنڀال ٿي ڪڙڪا،
بُندڙا پڙڪ ڏيون ٿا پڙڪا،
ايندي ويندي ڏيون دڙڪا،
پرت پياري ساڻ پئي پئي...

مولانا سعيءَ چواڻي:

سپر دم بتو مائيءَ خوش را   توداني حساب - ڪم و بيش را.
مجموعي طرح مولانا مفتون همايونيءَ جي شاعري انهن مڙني، خوبين
سان ڀريل آهي، جيڪي هڪ صاحب طرز شاعر جي شاعريءَ لاءِ ضروري آهن.
انهيءَ اُڏار تي، جيڪڏهن مولانا مفتون ڪي سنڌي شاعريءَ جو هڪ
قادر الڪلام شاعر ليکيو وڃي ته اها ڳالهه ڪنهن به صورت ۾ بيجا نه ٿيندي.

ان لاءِ ته هيءَ شاعري انهيءَ دؤر سان تعلق رکي ٿي، جنهن ۾ ڪن ٿورن عربي، فارسي ڄاڻندڙ شاعرن کان سواءِ باقي سڀ اهي شاعر موجود هئا، جن سنڌي زبان کي پنهنجي نچ سنڌي ڪلام سان سنوارڻ بجاءِ ڌارين ٻولين جي شاعريءَ کي وڌيڪ ترجيح ڏني هئي، ۽ هنن جيڪڏهن سنڌي شعر چيو به سهي ته ان ۾ اهو عوامي رنگ ڪونه هو، جو مولانا مفتون ۽ ان جهڙن ٻين شاعرن جي شاعريءَ مان عالم آشڪار آهي.

حيدرآباد سنڌ

12- جولاءِ 1972ع

نياز حسن قائم الدين همايوني

کافي (1)

تنهنجي زلف جي بند ڪمند وڌا،
 زندان هزارين، مان نه رڳو،
 تنهنجي شاهي دسترخوان مٿي،
 مهمان هزارين، مان نه رڳو،
 ڪيئي گهايل تنهنجي گهٽور سندا،
 مخمور غفور سُرور سندا،
 تنهنجي نور ظهور حضور سندا،
 نگران هزارين، مان نه رڳو،
 ڪيئي ابرو تيغ شهيد ڪيا،
 ڪيئي ناز مزيد مريد ڪيا،
 ريءَ ناڻي ديد خريد ڪيا،
 قربان هزارين، مان نه رڳو،
 تنهنجي جلوي جمال جي عشوه گري،
 ڪيا ملڪ مطيع وسيع وري،
 ڇا جن ملائڪ حُوز و پري،
 حيران هزارين، مان نه رڳو،
 ڪيئي نوڪر چاڪر جمع اڪبر،
 ڪيئي خادم آهن خاقان نوڪر،
 سوين در تنهنجي تي دارا سڪندر،
 دربان هزارين، مان نه رڳو،
 ماهه لقما محبوب مٺا،
 تنهنجي ناز ادا تان جان فدا،
 ٿيا دامنگير امير گدا،
 سلطان هزارين، مان نه رڳو.

دلبر پيارا ڪر نور نظر،
تون ته سرور عالم جن و بشر،
تو تان قربان تارا شمس و قمر،
”مفتون“ هزارين، مان نه رڳو.

*

ڪافي (2)

ڪين اچي آرام -
الو ميان ڪارڻ مارن جي آهيان ماندي.
سانگيٽڙا مون کي گڏ گڏيندا،
هيڪل هن کي ڪين ڇڏيندا،
شال ٻڌي پيغام -
الو ميان هن مٺيءَ جا ٿيندا ڪانڌي.
ڇڏ بنديءَ کي چوڙي دستتون،
سانگيٽڙن کي روز آڪستون،
ساه ڪري ٿو سلام -
الو ميان ٻانهي تن جي آهيان هيڪاندي.
جهانگي سان وڃي جاليندس،
سور تنن کي سڀئي سليندس.
ڇڏ عمر تون ڄام -
الو ميان ڇو باند ڪئي ٿي ناحق باندي.
مرڪ مارن جو آهن لويون،
هار سگر جا وتن پويون،
ڪرڙ ڳنڍا ٿن طعام -
الو ميان آءُ ته انهن جي ٿيندس پاندي.
پٽان اسان جون گل گلزاريون،
تڙيون هيران تڙيون واريون،
اڳي ڏنن انعام -
الو ميان زور ظلم ڪئي هٿي آندي.

مارون تڪين ٿا منهنجون راهان،
 درد منجهون ٿا ڪن دانهان،
 رک تنين جي مار-
 اڳميان ڪر نه ههڙي شير شهاندي.
 ”مفتون“ آهي محب سڌائي،
 تنهنجي ملڻ لڻي ماندو ڄاڻي،
 دلڙي اسان جي مڌام-
 اڳميان وار نه هڪڙو وره ڪان واندي.
 *

ڪافي (3)

دوست آيو ٿي منهنجي ديري،
 ڳڻ تنهن جا مان ڪهڙا ڳيان.
 ڏينهن پرين پري تولايا، نيڻ ٺاڻا واهه وهايا،
 سور سڄڻ ٿي توکي سڻايان.
 سخن ڪيان ٿي ساري سڄوئي، تو بن ڪريان يار نه ڪوئي،
 لنو لڏڻ ٿي توسان لايان.
 سونهن سڄڻ جي نور نوراني، ملڪ مستانا حوران حيراني،
 مٽ تنهين جو ڪونه پايان.
 برهه ڪيا هن پنڌ پسارا، نيڻ ٽمن ٿا ڄڻ نارا،
 يار بهڳڻ چئي ڇا ته ٻڌايان.
 ”مفتون“ چوي سائين من مستانو، برهه بيراڳي درد ديوانو،
 لعل لبڻ تان گهوري گهميان.
 *

کافي (4)

قسم توکي ٿي رب سچي جو،

کولي گھنڊڙو پاڻ پسا.

نينهن وڌو ٿر اڳ ٿي نهوڙي،

ويترو وينين ڪاوڙ جوڙي،

هي ته مناسب توکي ناهي،

کولي گھنڊڙو پاڻ پسا.

سڪندي ٿيڙا سال اسان کي،

ڪانه مهر پئي محب اوهان کي،

واڳ اسان ڏي يار واري،

کولي گھنڊڙو پاڻ پسا.

نوڪر آهيان نانوَ تنهنجي جو،

خيال نه مون کي حسن ڪنهنجي جو،

نينهن اسان سان توڙ نيا،

کولي گھنڊڙو پاڻ پسا.

عرض ڪيان ٿي توکي روئي،

توريءَ ناهي منهنجو ڪوئي،

تون ته اسان کان منهن نه مٽا،

کولي گھنڊڙو پاڻ پسا.

در تنهنجي جي آهيان دائي،

پورهيت تنهنجي جانب جائي،

پاڇه پانهيءَ تون مور نه لاهي،

کولي گھنڊڙو پاڻ پسا.

”مفتون“ آکي ڏينهن ڪو ٿيندو،

اڳڻ اسان جي دلبر ايندو.

پرور منهنجي آس پڇا،

کولي گھنڊڙو پاڻ پسا.

*

ڪافي (5)

عشق عجيبن اور اندر ۾،
 درد دلبر جو ڌاريون ڌاريان.
 قيد قسمت جي آڻي اڙايو،
 ڪونه مون کي هو روح ۾ رايو،
 هاڻ توهان ريءَ گهڙي نه گهاريان.
 جنهن ڏينهن لاکون نينهن جو ناتو،
 يار لُڏڻ مون توسان لائو،
 تنهنجي پسڻ لئي پيو پڪاريان.
 ڪر نه پرين تون پريت پراڻي،
 آءُ ته آهيان سائين در وڪاڻي،
 ساعت ساعت ۾ توکي سنڀاريان.
 خوش گهڙيو خوب ٿيان مان،
 شاديون شهرين ڪاڇ ڪيان مان،
 نيڻ ڪڍي جڏهن توڏي نهاريان.
 درد اندر ۾ جال چڪي ٿو،
 سونهن سڄڻ لئي ساھ سڪي ٿو،
 ڪانگ ويئي آءُ هت اڏاريان.
 محب ”مفتون“ ڏي چو نه ڏسين ٿو،
 دل ۾ دمدم دوست وسين ٿو،
 ڪين وهيل ٿي توکي وساريان.
 *

ڪافي (6)

آءُ اصل ڪوئن آهيان پرين،
 پيرن اوھان جي جي پڪي ٿي.
 تولنو مون کي لائي لُڏڻ، آءُ سام تنهنجي هان سڄڻ،
 ماندو آهيان خاطر ملڻ، جيڪا وري توکي وڻي.

جڏهن ناز مان مون ڏي ڏٺي، مَنڙي اسان جي ڪي مَنڙي،
 قلب اسان جي ڪي ڪُنڙي، ڪي ڪامجي ڪنا ڪُنڙي.
 سورن جو سهمايو آهيان، تولڻ سڄڻ آيو آهيان،
 آءُ در سڻندو دايو آهيان، تون دلبرا منهنجو ڏٺي.
 تون اڄ اسان جي گهر گهري، آڻي پوان لاهي سري،
 قدمن توهان جي تي ڪري، اها ڳالهه آهي مون ڳڻي.
 ”مفتون“ چوي ساجن سڄا، تون محب آن منهنجو مڏا،
 سيني اسان جي ۾ سڏا، محبت تنهنجي آهي گهڻي.

ڪافي (7)

اثر سڪ سرير-

آءُ وڃي ڪيلندس شال ڪرن ۾.
 محبت مست مارن جي مَن ۾،
 اُٿڻ سانگيئڙن جي تن ۾،
 وڌڻم اور اڪيـــــــــــــــــر.
 ڪڪر ڪڪوريا بجليون پڙڪيون،
 بوندان بهاري آيون ڪڙڪيون،
 اُٿڙا مينهن ملهين ۾.
 جهوڙان جهڙن ٻڏيون جنساريون،
 رڻن پڻن تي ٿيون گلزاريون،
 سبزن لاتي سفير.
 گاجون گوڙ ڏين گجڪارا،
 کوٽيون ڪيچ ڪرن چمڪارا،
 اڀرن سهسين سير.
 جهنگ جهرن ۾ پاڻي پيلان،
 چران ڏين ٿيون روز جون ريلان،
 ڪو پري ٿر ڪير.

ڪرڙ ڪنڊيرا سگر سنواريا،
 ڪرپڻ تي ڪوڳ ڦلاريا،
 نڪتا گاهه ڳنڍير.
 محب موحارا سيد سچارا،
 ”مفتون“ جو تون مهر منجهارا،
 ساڻ لنگهائج سير.
 *

ڪافي (8)

جند جا جياپا! جهاتي جو پاتي،
 چشمن سان چاڪ وڌ چپ چپاتي.
 محب ملڻ لئي آهيان مستانو،
 دلبر ڏسڻ لئي آهيان ديوانو،
 لنو لنو ڀر لالڻ لنو جو ڪا لائي.
 شب روز تنهنجون ڏسان ٿي مان راهان،
 دلبر ڪيان ٿي درد مان دانهان،
 جنهن ڏينهن مون سونهن تنهنجي سجاتي.
 نالي الهه جي اچ تون اسان ڏي،
 ڪن گوش منهنجو گهڻيرو توهان ڏي،
 عشق اندر ڀر اٿم اثباتي.
 دوست دلبر لئه ڊوڙان ڊڪان ٿي،
 پرين پسڻ لئي صاحب سڪان ٿي،
 ٻي ڪل ڪمن ڪون دلڙي جو چاتي.
 دمدم توهان لئه گهران ٿي دعايون،
 ڪرڪي ڪوهيارل ورڻ جون وايون،
 تو بن گذاريان ڪئن مان حياتي.
 مون کي نهوڙيو آه ناز نيڻن جي،
 مون کي آ موهيو سوز سچڻ جي،
 رڳ رڳ ڀر رانول هنئي ٿم رواتي.

”مفتون“ چوي ٿو دلڙي اسان جي،
ويندي ويچاري ني وات ڪنهن جي،
ڦندن تنهنجن ۾ آئي جو ڦاٽي.

*

ڪافي (9)

ٻڌي پيڻيون ڪڍي خنجر،
سڄڻ آئي ٿي سو ساڻي.
ڪرشمڻ جون ڪُن ڪاٽيون، آيو چوگان ۾ چاٽيون،
يون وسري پيون لائون، ڪندو هيٺڙي ڪي حيراني،
ڪيو مڙگن وڏو مارو، ڪنبي ويو تخت هزارو،
لڏي ويو بلخ بخارو، ڏکيو ايران توراني،
چڪي چشمن سنديون چوڪان، ڪرن دلڙيون سوين ڪوڪان،
هنجون هارين جڻن ماکان، ڏڪن ڦرڪن جهرن جاني،
ڪنڀائن بن سندنو پالو، هلي ويو قيل مقالو،
ڏڏي ويو روم بنگالو، پجر پورب پريشاني،
چوي ”مفتون“ اٿو سائين، بندي تي بخش ڪجائين،
مهر جو دست ڏرجائين، دليون جانيون آهيان ٻانهي.

*

ڪافي (10)

نيڻ ڪڍي ڏس اسان ڏي لا، عرض ڪري ٿي نماڻي،
ويني ويني ورهه لنگهي ويا،
پير پيري آءُ مان ڏي لا،
محب ڪري مهرباني،
ٻانهڙي آهيان دلبر تنهنجي،
جاڏي ڪيو يار تاڏي لا،
هيءَ ته تنهنجي در وڪاڻي.

ريء توهان جي سهڻل سائين،
 هيءَ تہ وڃي يار ڪاڏي لا،
 ميري مندي عيبن هاڻي.
 ”مفتون“ آڪي ڳالهه اهائي،
 آءُ تہ ڏسان يار جاڏي لا،
 تنهنجي پسان ٿي پيشاني.

ڪافي (11)

ماڻن تنهنجن موهيس سڄڻ،
 پيٽس پرين تنهنجي پڪي.
 مڙيون ڪري ڪي ڳالهڙيون،
 دل ڪي وڌي تہ دوالڙيون،
 ڪنهن ڪوئن سڪين اهي چالڙيون،
 ڇڏ تون مٺا! وايون رُسڻ،
 اچي پرڇ تون مون سان تڪي.
 هار ڪيئي، سينگار ڪيئي،
 چوڙي زلف اڙهار ڪيئي،
 ڪر ڌڙ سسيءَ ڪوئن ڌار ڪيئي،
 تنهنجي ڪندس جهوري جهڙڻ،
 دونهن اندر ۾ تود ڪي.
 راتيون لنگهن مون وره جون،
 ويڻين وساري دوست مون،
 لهه سار منهنجي يار تون،
 ماندي آهيان خاطر ملڻ،
 پيهي اچج منهنجي پڪي.
 فاني فراقن مون ڪيو،
 ڪو ترس توکي نا پيو.

ڪر تون منهنجو هڪڙو چيو،
 دل ڪي دلا سو ڏي سڄڻ،
 ٻانهيءَ مٿي ٿورو رکي.
 ماڻهو ڏٺا مون سڀ ڪٿي،
 توکي ڪير اڪڙين مٿي،
 هٿڙي هجان توڙي هٿي،
 اٿڻ سدا تنهنجي پسن،
 جندجان ۾ جاني جڪي.
 ”مفتون“ چئي ٻانهون آهيان،
 تنهنجي درد ديوانو آهيان،
 مجنون مسٽانو آهيان،
 ڪرڪي پرين وايون ورڻ،
 راتيون لنگهن تارا تڪي.

*

ڪافي (12)

ڪر محب نه مون سان ماڻا،
 ڏس پاڻ ڏي يار سڀاڻا.
 صورت تنهنجي سڄ چند ساڳي، وار ته تنهنجا دل جي واڳي،
 اهي ڏند موتيءَ جا داڻا.
 دلبر آهيان تنهنجي دائي، هيرججت منهنجي نه ڪائي،
 ڪيئي در تنهنجي تي وڪاڻا.
 جاڪي جان ويئي ساريان، ساعت هڪڙي ڪين وساريان،
 ايهي عشق تنهنجي جا اُراڻا.
 مڙها سڙها سرتي چاٽر، ميڙي سيڙي پيارل پاٽر،
 ڳل ڳچيءَ منجهه ڳهڻا.
 ”مفتون“ چوي آهيان ٻانهي، منهنجي اندر ۾ منهنجا جاني،
 تنهنجي درد ڪيا هن ٿاڻا.

*

کافي (13)

آءِ پريت تنهنجيءَ ۾ پرين،
پلپل آهيان فاني فدا.

سچڻا تنهنجو سائل آهيان، تنهنجي مٿون مائل آهيان،
عاجز گهڻو ڪاهل آهيان، تون مهر ڪر مون تي سدا.
محبوب ٻيا پي ملڪ ۾، آهن گهڻي ڀيرا خلعت ۾،
تون ان جيئن چند فلڪ ۾، مڙني سندن آهيان مڊا.
نيٺن سندا ناوڪ ڪيئي، هيٺڙي اسان جي ۾ هنيئي،
سوين خون تان پلٽ پيئي، ماري ڪيئي سڀ کي فنا.
دلڙيون تنهنجي درگاهه تي، دانهان ڪرن ٿيون دانهن تي،
سڀ قيد ڪيون ٿي راهه تي، اٿي ونگ وارن جا وڏا.
تون ان سچڻ سردار مون، دلبر منو مننار مون،
هت ڪينءَ وهان هڪ ڌار مون، جاني جڙيل تو ڪوئن جدا.
”مفتون“ محب آهي مدام، تنهنجي غلامن جو غلام،
ڏس تون پرين مون ڏي تمام، خنده خوشي بهر خدا.

*

کافي (14)

مون کي محب ڪيو مستان، وو-
انهي مرڪي ڏسڻ سان.
هوش ڪسيو ٿي منهنجي هٿن کون،
حال ڪيو ٿي حيران، وو-
انهي تهڪي ٿيل سان.
درد اندر جو توکي ٻڌايان،
دوست ڪيو ٿي ديوان، وو-
انهي مرڪي ملڻ سان.
درد وندن کي دلبر منهنجا،
ڪشي هنيو ٿي ڪان، وو-
انهي ڏوران ڏسڻ سان.

ڏاڍ ڪرين ٿو، ڪين ڏرين ٿو،
 بچيون هين ٿو بان، وو-
 انهي هوري هلڻ سان.
 ”مفتون“ آڪي يار ڪيو ٿي،
 نينهن پنهنجي جو نشان، وو-
 انهيءَ چال چلڻ سان.

ڪافي (15)

جان ويس پئي وات سان، دلبر اچي سامهون ٿيو،
 هوش کان بيهوش ٿيس، لالڻ جڏهن پاتو ليو.
 قد هئس سهڻو سڌو، جنهن تير جان ماري وڌو،
 هڪ جلوي سان جڳ ڪي ڳڌو، هئس منهن جيئن روشن ڏيئو.
 زلف منهن تي هئس ڪليا، ها مشڪ غنبر سان مليا،
 سي چير وانگي پئي چليا، ڪنهن ناز سان ٿلندو ويو.
 عين آهوءَ جيهڙا، تن جا سلامي ڏيهڙا،
 ڪيان وصف تن جا ڪيهڙا، جن روح ڪي رهي نيو.
 منهن هو سچڻ جو حور جان، صافي بدن بلور جان،
 گهمڻي مثل جي مور جان، تنهن پي چريو مون ڪي ڪيو.
 عشق مجنون ڪي جيئن، ”مفتون“ ڪي آهي تيئن،
 جاني منهنجا تون شل جيئن، پاھت منهنجو تو سان پيو.

*

ڪافي (16)

مون ڪي ناز مثل جي مٺو مٺو،
 جڏي نيڻين نهاريو جودون جاني.
 درسن تنهنجي دود دکايو،
 صبر قرار آرام وڃايو،
 مون ڪي بال برھ جي ڪٺو ڪٺو.

اڪڙيون عجيبن جيءَ سان جڙيون،
 قلب اسان جي قابو ڪڙيون،
 اسان سوز سچڻ جو سٺو سٺو.
 حسن تنهنجي جو تاب تڪيرو،
 دوست دليين ۾ ڪيڙو ديرو،
 اهو ڦٽ ڦٽين جو ڦٽو ڦٽو.
 زلف زنجير سچڻ جا ڏناسي،
 ور واسينگن جي جو چڙهياسي،
 هاڻي قيد ته ٿيڙو ڪٺو ڪٺو.
 ناز منجهون جڏي نيڻ جو چاتي،
 ”مفتون“ ڏي دلبر ديد جو پاتي،
 مون تي مينهن مهر جو اٿو اٿو.
 *

ڪافي (17)

سڪ تنهنجي ۾ سردار،
 وات نهاري مان ويهي ويهي.
 محبت تنهنجي کوڙيون ميخان،
 يوسف جئن منجهه زليخان،
 تانگهه تنهنجيءَ جي تنوار،
 جيءَ جڻي ۾ پيئي پيئي.
 راز تنهنجي جون روح ۾ ريلان،
 مجنون ڪي جئن مست ڪيو ليلان،
 عشق سمندي الغار،
 دل اسان جي رهِي رهِي.
 لنو سيفل ڪي بديعل لائي،
 تخت چڏي تان ٿيڙو توائي،
 ٿيڙو تيرت تيار،
 ڪار وڃي ٿيس ڪيهي ڪيهي.

”مفتون“ هينئڙو تو بن ڀاندو،

اله اسان وٽ توکي آندو،

لڙا غم غبار،

شاديون آيون پيهي پيهي.

*

ڪافي (18)

لاڻي عشق اوهان جي لوري،

لڻي دوست نيودل زوري.

سونهن سچڻ جي نور نوراني، پروان پڪنيون پاڪ پيشاني.

ڏند صاف سچڻ جا بلوري.

زلفان تنهنجون آهن عنبر، چشمان تنهنجون ساڳي خنجر،

ڪي چاڪ وجهن ٿيون ڪلوري.

آءُ ته گڏجي ڏينهن گذاريون، ڳالهيون ڳرهي دلڙي ناريون،

اها رات وڃوڙي جي گهوري.

سڪ اوهان جي ڪين لهي ٿي، سهڻل سائين روز رهي ٿي،

جيءُ جان جڻي منجهه جهوري.

”مفتون“ آ ڪي ڪراچي، آءُ ته اصل کون دلبر جاني،

آهيان پڪڙي اوهان جي ڏوري.

*

ڪافي (19)

ڪڍي ڪاٿيون ڪرشمڻ جون،

ڪيو ٿي يار قرباني.

ساه سڪي تولڻي سائين، واڳ اسان ڏي ورائين،

مهرمون تي تون ڪجائين، آءُ ته آهيان ٻڌي ٻانهي.

دوست آئين منهنجي ويڙهي، جيءُ ڪسيوئي ريءُ جهيڙي،

روح نيوئي يار ريڙهي، ٻٽ منهنجو ڪيو بيراني.

دل سڄڻ توکي ساري، ڪونه گهڙي دم وساري،
 محب وڌي مون کي ماري، هينئون ڪيئي حيراني.
 ”مفتون“ آهي مدامي، در تنهنجي جو سلامي،
 تنهنجي مڃي اٿس غلامي، محب مٺا منهنجا جاني.

*

ڪافي (20)

تن ۾ آهي تار، مارن ملڻ جي.
 ملڪ مارن جي ماڳ ملهاري،
 ڦوڳ ڦلاري، سنگر سنواري،
 گاهن ڪيا گلزار.
 پٿان پلاريون بيحد بهاريون،
 اٿن اجر ڪي هر دم اٿاريو،
 چوڦير پهنوار.
 تاملن ٿيون سگر سنديرون،
 اٿن اجر ڪي اجر و اڪيريون،
 ڏنورن سندا ڌار.
 سانگي سچارا سهڻا سڀاڻا،
 جن جا سونهن ٿا پڻ تي پاڻا،
 لڳي اٿي لار.
 محبت سانگين جي سدائين ساريان،
 هڪڙي گهڙي ريءَ مارن نه گهاريان،
 سهڻي اٿم سار.
 ”مفتون“ محب کي دمدم ٿو ساري،
 ويچارو نماڻو گهڙي ڪئن گذاري،
 دلبر بنان ڌار.

*

ڪافي (21)

غمزن تنهنجن گهمسان ڪيو،
 ماري ملڪ دلين جو ويران ڪيو.
 ماري کان ڪمان ڪنيون ته وتن،
 وڃي ٻر ٻر تير تڪا ته هڻن،
 چانگا هرڻ شڪار ڪيو ته اچن،
 مون کي قتل ته ابرو ڪمان ڪيو.
 منهنجي يار جي حسن جي فوج چڙهي،
 جيڪو منهن ۾ آيو تنهن ساڻ لڙي،
 ڪاري ڪپري پئي آهي سڀ ڦڙهي،
 انهيءَ فوج وڏو نقصان ڪيو.
 ڪُن عشق سندا هن تار ميان،
 پهريان مرڻ ڪجهه اختيار ميان،
 پوءِ پير وجهو انهيءَ پار ميان،
 متان پوءِ اتي ارمان ڪيو.
 اڇ يار سڄڻ سڀنگار ڪيا،
 چوڙي دامن زلف جا تيار ڪيا،
 ميندي مشڪ مساک نگار ڪيا،
 اچي جان جُڻو قربان ڪيو.
 سڪندي سال ٿيا هن يار مون کي،
 تولي ڏک ڪڍندي دلدار مون کي،
 تنهنجو عشق آهي اظهار مون کي،
 اچي ”مفتون“ مٿي احسان ڪيو.

ڪافي (22)

تنهنجي پسڻ لئي آءُ پير پڇاين،
 ڏينهن گهڻيرا مان لڇندي لنگهيا.
 تو بن ٿيڙس ڪين آرامي،
 رات اسان جي ويڙي وهامي،
 نار نيئن جا مان نٿ وهيا.
 در ڏٺي جي گهريون مان دعايون،
 شال ته ايندم واڳ ورايون،
 سوال اسان جا ٿيندا سڃايا.
 جنهن ڏينهن لاکون ڪيڙو پاسو،
 ڪين مڪو ٿي ڌڙ دلاسو،
 تو ته اسان لئي مڇ مڇاڻيا.
 شال اسان کون ڏور نه ٿيندين،
 اڱڻ اسان جي پلپل ايندين،
 لطف ڪندين ڪي سرس سوايا.
 اصلئون آهيان تنهنجو ٻانهو،
 حسن تنهنجي تي محب مستانو،
 رمزن تنهنجي ڪي رنگ رسايا.
 ”مفتون“ آ ڪي محب جو ايندو،
 اڱڻ اسان جو باغ جو ٿيندو،
 پير جڏهن هت يار گهميا.

*

ڪافي (23)

ڪي ناز ڪيون لنو لائين ٿو.
 لنو لايون پاڻ ڪڍائين ٿو.
 ڪٽي خوني ڪُهڻ ڪٽاريون،
 يار وڃي ٿو ناحق ماريون.

رت عاشقن جي يار هاريون،
 هٿ مينديءَ ساڻ رڱائين ٿو.
 ڪي ته عاشق ٿو يار ترائين،
 ڪي ٿو جئارين ڪي ٿو مارائين،
 ڪي ته سڏائين ڪي ته ڦرائين،
 ڪي سوريءَ سر ته چڙهائين ٿو.
 ساڻ حڪم جي ساهه ڪسيو ٿي،
 وعدو ملڻ جو ڪونه ڏسيو ٿي،
 حال اسان جو ڪين پسيو ٿي،
 سر عشاقن حڪم هلائين ٿو.
 دلبر آهين دل جو جانِي،
 ڪونهي تنهنجو جڳ ۾ ٿاني،
 دلڙي ڪئي ٿي يار ديواني،
 منجهه روهن يار رلائين ٿو.
 ”مفتون“ آهي در جو دايو،
 تنهنجي خاطر يار سڪايو،
 تو ته اسان سان ٺيهڙو لايو،
 ڪي بار برهه جا بچائين ٿو.
 *

ڪافي (24)

شال ڏيندين دلداري،
 محب اسان کي ملڻ جي.
 هير حجت ناهه وو دلبر توسان وو،
 نانءُ ڏئي جو ٿي باري،
 ڳالهه چئجانءِ ڪا اچڻ جي.
 ننڍي نيڻن کي وو بلڪل ناهي وو،
 ڪيئن ڪري هيءَ ويچاري،
 جاءِ نه آهي پچڻ جي.

توڏي تڪيندي وو رات وهامي وو،
 پلڪ ڏکي مان گذاري،
 وائي ڪڍج ڪا ورڻ جي.
 لالڻ توکي وو لائق ناهي وو،
 اهڙي ڪر نه هيڪاري،
 ڳالهه نه انهن چوڻ جي.
 ڏي ڪو دلاسوني وو محب "مفتون" کي وو،
 آهي گهڻو بيقرار،
 سڪ اٿس تو سڄڻ جي.

ڪافي (25)

جڏي نيڻ ڪڍي ته نهارين ٿو،
 هي ماڻهون ناحق مارين ٿو.
 ڏينهن لنگهي ويا ڪينڪي آئين،
 ڳالهه اچڻ جي ڪانه ٻڌائين،
 دل کي دلاسو ڪونه ڏيارين،
 ڪا ته ڪاوڙ دل ۾ ڀر ڌارين ٿو.
 عاشق تنهنجا وتن ويڳاڻا،
 ڪي ته گهمڻ محب مستانا،
 ڪي ته ڦرن ٿا دوست ديوانا،
 جڏي صورت سهڻي سينگارين ٿو.
 سڪ اوھان جي دل ۾ آھي،
 روز اوھان ڏي بيٺي ساھي،
 ڪاڻ ته هرگز توکي ناهي،
 پلاچا لڻي غريب وسارين ٿو.
 ساڻ ڪلڻ جي خون ڪرين ٿو،
 ظلم ڪرڻ ڪون ڪين ڏرين ٿو.

سراسان جي يار چڙهين ٿو،
 ڪي ڪان ڪنيو ته اٿارين ٿو.
 ”مفتون“ آڪي سهجون ساري،
 دوست لڳي هان تنهنجي لاري،
 آءُ سهڻ تون منهنجي اُتاري،
 چو عرض منهنجا اٿارين ٿو.

*

ڪافي (26)

پرين منهنجي جا پار وو پار،
 پروان پنيون نيٺ خماري.
 اچي وڃي تهڪندو ميان لا،
 باغون باغ بهار،
 ڪل گهٽيون ٿيون گلزاري.
 صدقي صدقي ڪيان ٿي ميان لا،
 قدم قدم تون ڌار،
 جان جُڻو هيءُ جند ساري.
 مٽ پرينءَ جي ڪونهي ميان لا،
 حوران پائن هار،
 توڙي پريون ڪن دلداري.
 مرڪڻ منڙي محبن جي ميان لا،
 لاتي تند تنوار،
 پاڻي اکين جو ٿيو جال جاري.
 ”مفتون“ ڏي ني وومهر منجهارون ميان لا،
 نيٺ ڪڙي ته نهار،
 زور نٿي، اٿي منهنجي زاري.

*

ڪافي (27)

ذڪر ذاتي سڀو فائق،
 سندنو فرقان ۾ آيو.
 ڪڙي زلفن سنديون ڦاهيون،
 آيون ميدان ۾ ڪاهيون،
 ويون وسري پيون وايون،
 جڏهن امڪان ۾ آيو.
 چٽيون برهن سنديون بحريون،
 ڏين لمڪا ڪرن لهريون،
 گڏيون هن گوشت ۾ گهريون،
 جو دؤن جولان ۾ آيو.
 لڳو ٿم نينهين نيشانو،
 گهمان ٿو مرد مستانو،
 ڳڌو ٿم مست ميخانو،
 عجب جهان ۾ آيو.
 پرين ”مفتون“ سان پرچي،
 رهي وڃ رات ڪا سرچي،
 سندنءِ ويراڳ ۾ ورچي،
 گولو گهمسان ۾ آيو.

*

ڪافي (28)

ماهي يار مثل دل - جاني!
 جنهن نينهڙو لايو زور سان.
 نازن تنهنجن واه جو ڪيڙي،
 دل اسان جي ديواني،
 ريهي ريهي ڏاڍي آور سان.

دوست جو درسن اڄ ڏٺوسين،

سير ٿيو سلطاني،

جڏهن ٿياسين مقابل مور سان.

بوندان برهه جون آڻي مالڪ،

ابر جيئن آسماني،

تيئن سولڻيون گهنگهور سان.

”مفتون“ آ ڪي مولا ميلي،

يار سڄو سبجاني،

ڏسي نيڻ پريانت نور سان.

ڪافي (29)

نازن وڌم نـــــــــــــــــهـوڙي،

عشق جي ڪيپر ڪٿان.

ديدن تنهنجن ڏاڙو ڪيڙو ميان،

هوش اسان جو لُت ۾ ويڙو ميان،

قُـت وڌي يار قـــــــــوڙي،

محبت تنهنجي ڪيئن مٽيان.

اصل اول ۾ ڏيئي دلا سو وو

هاڻ ڪرين ٿو يار تون پاسو وو،

جاڙ ڪيئي يار جوڙي،

ڳالهيون ٿي ڳايان ڳچ ميان.

”مفتون“ چئي نينهن نپائج لا،

کلي اسان سان يار ڳالهايج لا.

تنهنجي عشق وڌم جهوري،

سور مٿي تي مان سنيان.

*

ڪافي (30)

غمـزن مـاري گـيلـان،
 بال بدن جا پڳائون،
 برهه پڇيون هن باهيون باهيون.
 نازن نخرن دل اسان جي تي،
 پلپل ڪيڙون ايلان،
 مَن اسان جو مُلھ ڳڏائون.
 بوندين برهن و و روح ريتل تي،
 پاڻ ڪيون هن پهيلان،
 ونگ ورائي وڌائون.
 نيڻ نماڻا ني و و پرين پياس ي،
 تاڙان ڏئي ڪي طفيلان،
 يار ڪي ڳولي لڏائون.
 ڏورئون ڏسڻ لئي ني و و مار نه مون ڪي و و،
 ڪر نه وهيل تون اويلان،
 آءُ تون سڄڻ سنجھه صباحون.
 ”مفتون“ آ ڪي ني و و مڙگن تنهنجن و و،
 ميخان ڪڍي ڪي جو سيلان،
 هيٺڙي اسان جي هنيائون.
 ※

ڪافي (31)

رُخ رنگي روشن رعنا، ڳل سرخ سمن سلطانا،
 شمس قمر آهي سونهن سڄڻ جي، حوران ٿيون حيرانا.
 نيڻ سڄڻ جا نازڪ نرگس،
 هٿ ڪيائون ميخانا،
 پيتيون وتن ٿا پير پيالا،
 مست گهمن ٿا مستانا.

مڙگان سڄڻ جون شوخ شڪاري،
نٽ پڇين نيشانا،

خوني خنجر ڪهن ڪٿاريون،
بڙيون هڻن ٿيون بانا.
ڏند آهن دلبنڊ سڄڻ جا،
صاف چٽا دردانا،

هيرا لعل جواهر موتي،
در سندا هن پانهيا.
زلف مثل جا نانگ نسورا،
درس وتن ديوانا،

ڏنگ هڻن ٿا ونگ ورائي،
موت مارين مردانا.
لب لڏڻ جا آهن لالا،
يڪا يڪاوت يگانا،

بت بهاريون وتي سينگاريون،
سرو سهي سببانا.
”مفتون“ آڪي خاطر تنهنجي،
دوست مٺا دل جانا،

سر مٿون مان ساجن سنيا،
لوڪ سڻين جا طعنا.

*

ڪافي (32)

جلو ڪري جولان، لوڏ لالڻ جي رنگ لايو.
جهال تنهنجي جهرمر لائي، جهومڪ تنهنجي جنگ مچائي،
بانھين هڻي ٿي پاڻ.
بولو بار رکي ٿو باري، نٽ ڪري ٿي ناز ڏهاڙي
سڳيون نين نه ساڻ.

تن تعويذن قيد ڪرايو، لڪڙي اسان جو عقل لٽايو،
 ڪنڊي هڻي ٿي ڪان.
 منڊيون ڪن ٿيون مرڪي مارا ويڙه ڪري ٿو نانگ جان وارا
 هسي ڪيو حيـران.
 چلا چوه ڪرن ٿا قهري، چوڙا چال چلين ٿا چهري،
 منگلن ڪيو مستان.
 ٻانهن رکين ڪيو مانتِي مارو، ڪنگڻن ڪيڙو ڪينڪي تارو
 بندڙن ڪيو بيـران.
 چوڻي ٿل سائين فڪر ڦٽايو، رکڙين ڪونه رکيو ڪجهه رايو،
 دستين ڪيو ديـوان.
 ڪڙين سندا قوس ڪشائين، گز گيلان ڪولي هنڀائين.
 ”مفتون“ ٿيو نيشان.

ڪافي (33)

پور پون ٿا پلپل يار، دوست اچي ڏيو ڪا دلداري.
 آه اندر ۾ اور اوهان جي،
 ڪر نه پري تون پورهيت پنهنجي،
 ٿي نه ڏوهڻ ڪون ڌار،
 ڪول ڪجانءِ هيءَ ته ويچاري.
 نينهن نڌر سان جنهن ڏينهن لائڻي،
 پيچ پيرت جو پيارل پاتڻي،
 ڪين اچي ٿو قرار،
 بره ڏئي وئين برسر باري.
 ڇڏ سڄڻ تون جال جدائي،
 ڪر ونهيل ڪا ورڻ جي وائي،
 مل اچي منٺار،
 ڪر نه محب تون مون کي مياري.

صورت تنهنجي ساه سيباڻي،
 صحبت سچڻ دل کي پاڻي،
 ڏيئي دلاسو دلدار،
 من منهنجي جي لاه مونجهاري.
 دلڙي ويچاري ڪري ٿي دانهون،
 در ڏٺي جي دمدم آهون،
 شال چڱي ڪنهن وار،
 ملندو مون سان هوت هزاري.
 ”مفتون“ آکي وو محب موحارا،
 محبت تنهنجي ڪيڙا پسارا،
 لهه اچي ڪا سنيار،
 يار زور آور مچ ڪا زاري.
 *

ڪافي (34)

حسن تنهنجي ۾ هيڪاريون،
 ساه سوين هن سڌاڻا
 تنهنجي اچڻ لاءِ ني وو ڏک جو ڏور ۾ وو ميان،
 راتيون ويهي مون گذاريون،
 آءٌ سچڻ تون سڀاڻا.
 يار جدائي ني وو جنهن ڏينهن ڪيڙو وو ميان،
 مون کي وئين يار ماريون،
 هاڻي نه ڪر محب ماڻا.
 دمدم ڏڄانءِ ني وو دل منهنجيءَ کي وو ميان،
 دوست اچي دلداريون،
 هي ته تنهنجي در وڪاڻا.
 نازن نيڻن ني وو دوست دلبر جي وو ميان،
 آڻي ڪيا هن چوڌاريون،
 تن منهنجي ۾ ٽڪاڻا.

آهه مدامي نبي وو "مفتون" وٽ نبي وو ميان،
سونهن سهڻي ڪي سينگارئون،
شاديون ڪريان شڪرانا.

*

ڪافي (35)

اڃ اباڻي پيار، منهنجا نيڻ نهارن رويون.
عيب اباڻن پٽ پوشاڪان، ڪين عمرتون آنديون اسان کان،
پٽ سندا پنهنوار، لوڏين لاڏ منجهائون ٿا لويون.
منجهه ساڻيهه وسن ٿيون سرتيون، هن نذر ڪي وينديون ورتيون،
شال ڏئي آڌار، نينديون سور سنگت جا سويون.
جهالر جهومڪ ڪنڪي پايان، ٻانهين تنهنجي باهه ٿي پايان،
سرتين جا سينگار، پائڻ هار سگر جا پويون.
ڪاڻڻ تنهنجا لائن لوري، ميوا تنهنجا جيءَ جي جهوري،
سانگيٽو ساردار، ڪاڻڻ ڪم لسي سان لويون.
چاشني تنهنجي ڪين چڪان ٿي، ڪنڊ ڪير نه وات رڪان ٿي،
ٻاجهه پريا پڪرار، اڃن ڪيٽ ڪنپن جا کوهيون.
"مفتون" آهي سهڻل سائين، سڪ تنهنجيءَ ۾ يار سدائين،
مهر ڪري مننار، وڃ داغ دليڪن جا ڏيون.

*

ڪافي (36)

مُحِبَن ساڻ ملاهي،
مولا مون کي ملڪ ڪيچن جي.
وڃڙي ڏينهن ني وو ٿيڙا ميان لا، پنهل ڏي پهچائي،
سچا سگهڙو ساٿ سڄڻ جي.
ماندي آهيان محبن لئي ميان لا، روهن ۾ نه رلائي،
پوان وڃي در ڏئين جي.

گهروي گهروي وو وچان ني ميان لا، جندڙي جان سڀائي،
 مٿئون ذات جتن جي،
 آيا سور ني وو سامهان ميان لا، مون کي لڪ لنگهائي،
 رکندين ڏنهن ڏکن جي،
 موڳو ڪيڙو ني وو وچوڙي ميان لا، چوريءَ کي مڇڻائي،
 سيد سهڻا پنڌ پٽن جي،
 ”مفتون“ چوي ني وو مهر مون ميان لا، راحمر رب رسائي،
 مون کي پار پرين جي.

*

ڪافي (37)

جڏهن يار نيٺن سان ڏٺو، مون کي ڪٺائين ناز سان،
 منڙو منهنجو موهي ڳڏائين، سرنڊو وچائي ساز سان.
 پاڻهي پرين پياري اچي، مون کي هٽي پرچائيو،
 دل کي دلاسا ڪيترا، دلبر ڏنا آواز سان.
 نيٺن نمائڻ سنيهڙو، لاڻو اچي توسان سڄڻ،
 ڪنهن قيد قسمت جي وٺي، بلبِل اڙايا باز سان.
 پروان سڄڻ جون سوھڻيون، محراب مسجد جا ڪڍيون،
 عاشق ٿيندا تنهن ۾ آهن، مشغول پنهنجي نماز سان.
 اڌ رات جو آڻي سڄڻ، مون کي ننڊئون جاڳائيو،
 ريهو اچي ريبو مون کي، راول مٺي ڪنهن راز سان.
 ”مفتون“ چوي محبت گهڻي، محبن سنڌي آهي اندر،
 عاشق ٿيندو منتهي، پورو پنهنجي آغاز سان.

*

ڪافي (38)

ڏي تون اچي هت يار پيارا،
 دل ڦٽي ڪي ڪا دلداري.
 جي لکان ٿي سوز اوهاڻ جو،
 قلم سڙي ٿو يار اسان جو،
 تون ته ڏٺي وئين محب مونجهاري.
 جي بهان ٿي بهڻ نه آوي،
 جي سمهان ٿي سمهڻ نه آوي،
 پوءِ ڪري ڪيئن هيءَ ويچاري.
 يار زور آور ڏاڍ ڪري وئين،
 هن ڌوڀڻ ڪي ڌوڙ ڌري وئين،
 ڪانه مڃين ٿو منت زاري.
 ڪين جئان ٿي ڪين مران ٿي،
 جهوريءَ تنهنجي منجهه جهُرن ٿي،
 نار نيڻن جا آهن جاري.
 بادل وانگي اڪڙيون وسن ٿيون،
 واٽان تنهنجون ويٺيون ڏسن ٿيون،
 شال ته پسنديون هوت هزاري.
 ”مفتون“ آڪي عشق نه لايو ٿي،
 هي ته اسان ڪاڻ مچ مچايو ٿي،
 ماڻن تنهنجن آهيان ماري.
 *

ڪافي (39)

مڃني وانگي مست موالبي،
 حسن سچڻ جي ڪيڙو مون ڪي،
 سونهن سچڻ جي نور نوراني،
 منهنجي ليکي يوسف ٿاني،

قد سڌو ٻي پاڪ پيشاني،
 ملڪ حسن جو مالڪ والي.
 حسن تنهنجو مان ڏٺو جاڪون،
 ٻانهو ان جو ٿيڙس تاڪون،
 چو پرين تون هاڻي چاڪون،
 ڏور وسين ٿو خرد خيالي.
 يار وڏو ڪو لائق آهين،
 ڪين غريبن ڏي ٿو واجهائين،
 ڏاڍ ڪري مسڪين ماريائين،
 ڪيئن سڪين تون يار هي چالي.
 خواهش خوشيءَ سان هيءَ نماڻي،
 در تنهنجي تي دوست وڪاڻي،
 ٻانهن تنهنجن جي آهيان ٻانهي،
 وار نه تنهنجي وره ڪون خالي.
 رک پرين تون اسان ڏي رايو،
 نيٺ ڪڍي مون ڏي واجهايو،
 ”مفتون“ آهي تنهنجو سڪايو،
 سر تنهنجي جو دلبر سوالي.
 *

ڪافي (40)

توڙي آهيان بدڪاري وو،
 نيٺ پنهل تنهنجي موهي آهيان.
 يار پرين جي ٿيندس اوطاقي،
 وڃي منائيندس سڄڻ ساڳي،
 وڃ ڳچي گهٽ ڳاري وو،
 در دلبر جي دونهون دکائيندس،
 راتيان ڏينهان سوز سڻائيندس،
 زاري ڪري ســو واري وو.

جنهن ڏينهن لاکون اڪڙيون اڙايم،
 ڪري بسم الله سر تي چايم،
 بار برهه جو باري وو.
 درد تنهنجي ۾ منهنجا دلبر،
 واهه وهن ٿيون هنجون هر هر،
 جيئن وهي ٿي بيگاري وو.
 جوش تنهنجي ۾ منهنجا جاني،
 ”مفتون“ ڪي آهي ڏاڍي حيراني،
 شال ڏيندين دلداري وو.

*

ڪافي (41)

تنهنجي برهه بيرانڙي ڪئي ڪئي.
 ڪاه ڪري ڪنڀال تي ڪڙڪا،
 ايندي ويندي ڏيون ڌڙڪا،
 ڳهڻ ڳهڻ ڳهڻ ڳهڻ ڳهڻ ڳهڻ ڳهڻ،
 سِر عشاقن ڪرن ڌارا،
 چيريون چلڪ ڏيون ٿيون چلڪا،
 منديون مند پڙهن ٿيون ملڪا،
 ”مفتون“ آ ڪي محبت آئي،
 محب اسان سان ڪر پلائي،
 بسندڙا پڙڪ ڏيون ٿا پڙڪا،
 پرت پياري ساڻ پئي پئي،
 پاڻ ڪرن ٿا پنڌڙا پسارا،
 وائي تنن جي وئي وئي،
 باهيون پڙڪ ڏيون ٿيون پرڪا،
 قيد ڪيا تن ڪئي ڪئي،
 يار اوهان ريءَ وائي وڃائي،
 لنو لڏڻ تنهنجي لئي لئي.

*

ڪافي (42)

نانءِ ڌڻيءَ جي اڇ دلدار،
 هن مٺيءَ جي مڇ ڪا زاري.
 ڦٽ فراقن وڌ ڦڙ ڦوڙي،
 ڏڪڙن جي ڏهڪار،
 زارون زار روئي ٿي ويچاري.

چشمَن تنهنجن چاڪ چڪاير، چوري تند تنوار،
 برهه ڏٺي وئين دلبر باري.
 سڪ تنهنجيءَ ۾ هن سڪيل کي، کين سجهي ڪم ڪار،
 روئي روئي مان رات گذاري.
 ڪاٺ پيئڻ کين وڻي تو، ساهه سندا سينگار،
 درد ونديءَ کي ڏي دلداري.
 قادر ڪندو توسان ميلو، شال چڱي ڪنهن وار،
 صاحب ڪندو پاڻ ستاري.
 ”مفتون“ آءُ کي آءُ تون جاني، قدم قدم تون ڌار،
 گهوري وڃان مان لڪ واري.

ڪافي (43)

آهي يار سڄڻ جي سڪ ميان،
 تنهنجي واٽ ڏسان ٿي ويئي آلا.
 يار سندا ويئي سير سنڀاريان،
 راتيون انڌاريون ويئي گذاريان،
 جنهن جي محبت من ۾ پيئي آلا.
 عشق ڪيو مون آري آري،
 رت اکين کون هاري هاري،
 محبت ٿر وڌو ماري ماري،
 ڪڙي نيڻين وهائير نڪ ميان،
 لڱ لعل ٿيا جئن رڻي آلا.
 تون ته اسان جو جانب جاني،
 رمز سندي ڪيءَ ريل رواني،
 دل ڪسي وئين دوست دراني،
 جيئن مينهن سنڌيري جهڪ ميان،
 سر عشاقن ليٽي آلا.
 ”مفتون“ آهي مست اوهان جو،
 دوست اوهان ڪيو ڪونهي پنهنجو،
 ٻانهو پيلي در توهان جو،
 چو روح ڪيو ٿي رڪ ميان،
 اچي چاڪ چشمن جا چيني آلا.

ڪافي (44)

وينهي نهارين وان وو،
 مسڪين سانگين ڏي.
 ڪڪر ڪارا پارون اتر جي،
 ساڻ حڪومت پاڪ پرور جي،
 آيا ڪري ڪڙڪاٽ.
 وڏ ڦڙي ڪيا ڏاڍا وسڪا،
 ڦڙيءَ ڦڙيءَ تي ڦهڪون ڦهڪا،
 چوهون چڻي پئي ڇاٽ.
 مٺي ميڪائيل جو امر جو ٿيڙو،
 جنهن جهڙن کي ڪڻو جو ڪيڙو،
 لسي لئي ڪري لاٽ.
 ڪنڀيون خوب ڪليون ٿي پٽن تي،
 نڪتيون سبزيون صاف پٽن تي.
 گاهن ڪيڙا گهاٽ.
 مھريون تنهنجون موت ٿي ڄاڻان،
 ميڍا تنهنجا مول نه مليندس،
 پلا پايان پاٽ.
 پٽ پٽهر ڪين پهريندس،
 تيل ڦليل لڳين نه مليندس،
 وڃي مليندس ماٽ.
 دلڙي منهنجي وينهي ساري،
 مٺڙا مارو روز پڪاري،
 پريون ڳوڙهن ڳاٽ.
 ”مفتون“ جن لئي ڦاران وجهائيم،
 پير پري هٿ پائهي آيم،
 سرها ٿيڙم ساٿ.

*

ڪافي (45)

تنهنجي صورت گل گلاب چوان،
 يا ملڪ سندنو مهتاب چوان.
 تنهنجي منهن مٺي کي ماهه چوان،
 يا حسن سندنو بادشاه چوان.

يا مظهر نور الاه چوان،
يا مسجد جو محراب چوان
تنهنجي لعل لبڻ کي لال چوان،
يا عتيق يمن جي مثال چوان،
يا کنڊ چوان يا منڊ چوان،
يا سرخ سونهارا عتاب چوان،
تنهنجي قد سڌي کي کان چوان،
يا بيشڪ الف ايران چوان،
يا سرو سهي جو نشان چوان،
يا طوطي وڻ جي حساب چوان،
دل ”مفتون“ جي مست چوان،
يا مست سو روز الست چوان،
يا باز برهه جي دوست چوان،
يا شوق تنهنجي ۾ ڪباب چوان.
*

ڪافي (46)

ساعت ساعت ۾ ساهه سڪيل کي،
پور پرين جا پيش پون ٿا!
تير تڪيرا ناز سنڌيرا،
دوست ڪرن ٿا دل ۾ ڏيرا،
چاڪ چشمن جا روز چڪن ٿا.
ڪونه ملڻ ڪيو محب تو مون سان،
تنهنجي اچڻ لڻي باسیر باسان،
درد سنڌا ڪي دود دکن ٿا.
عشق اچي ڪيون مون سان اوران،
يار ڍولڻ لڻي ڏورير ڏوران،
راز رانول جا روح ريهن ٿا.

مرڪ مٺيءَ سان ماري وڌو ٿي،
 ڪڙي ڪڙن سان مٺهه ڳڻڻو ٿي،
 ماڻا محبن جا مست ڪرڻ ٿا.
 عشق سندن ديرا انبسا آڻي،
 ڪاهي اچن ٿا ٿولا ٿولا،
 داغ دليڻ نهي دوست ڌرين ٿا.
 ”مفتون“ آ ڪي برهه جا پڙ ڪا،
 ڪن ڪڪر جان ڪڙڪيون ڪڙڪا،
 منهنجي مٿاهون يار ڦرن ٿا.

*

ڪافي (47)

ڏير ڏئي مٺيءَ ڪي ڏهاڳ،
 ڄام ويا چانگي تي چاڙهي،
 وڻ چڙهي واکا ڪري،
 وس نه ويچارِيءَ جو،
 سر پنهنجو توڙي ڦاڙي،
 هيئن نه ڄاتر هيتري،
 پر هيا دل جا دو رنگا،
 منهن مٺا اندر ڪُنڊا،
 ويا لکن ڏي ڄام لاڙي،
 موڙ تون واڳان وطن تي،
 له اچي ڪا، ڪل منهنجي،
 لهي ٿي ڄام ساڙي،
 ڏيهه جا ڏونگر ٻجهن ٿا،
 رچ رليا ڀولا ڀڄون،
 بر بلايون بيشمار،
 واسينگ ڪيهر قربدار،
 ٻيا وجهن چيٽا چيٽاڙي.

هوت آهيان هيڪلي، پيو ڪونه ساتي نامبر،
پير پاهڻ ڦوڪڻا ڪيا، پيا سڙن ٿا منجهه ڪلر،
هيءَ هلي پيڙين اگهاڙي.

ڪوه سرڪو ڪانه ڪيان ٿي، پان پوندن شال ڪني ڪنين،
آءُ پنهل تون ڄام اوري، مان پيس تنهنجي پني پنين،
هي وڏي پنڌن اجاڙي.

دل توکي دلبر سنڀاري، هن ”مفتون“ جي مدام،
ڪانه اٿس بي هير حجت، آءُ غلامن جو غلام،
وڃ پرين تون ڦول پاڙي.

✱

ڪافي (48)

محب ڪري مهرباني،
آءُ اڱڻ تون پيارا،
ڏينهن گهڻيرا تو بن گهاريم وو،
پلپل توکي يار سنڀاريم وو،
ساڳي آهيان تنهنجي ٻانهي،
سور اوھان جي ساه سڏايو وو،
جوش جدائي جيءُ جلايو وو،
ڪيڙو فراقن فاني،
مولا اسان کي محب ملائيندو وو،
چارون اڪري واه وڃائيندو وو،
شال وڃوڙي جي باني،
پنڌ پتن جا راتيون انڌاريون وو،
بر بلايون ڏين ڏيڪاريون وو،
اور تنهنجي ٿمر سڀاڻي،
ڪاڌم پيٽر ڪين ڳالهايم وو،
پاسو پلنگي تي مول نه لائيم وو،
جهوري تنهنجي هر جاني.

”مفتون“ آ ڪي دردوندي جي وو،
 ڪل اچي لهه هن بندي جي وو،
 ڀرت نه ڪر تون پراڻي.

*

ڪافي (49)

اهي زلف جڏهن ته ڳنڌائين ٿو،
 سوين چٽل يار ٻڌائين ٿو.
 نيٺ ڪٿي ٿو يار نهارين،
 مردا ساڻ نظر جي اُٿارين،
 ڪٿڙا عاشق ڪيئي جيارين،
 اهي ٿورا يار تون لائين ٿو.
 عاشق اتي اوکا اڙايئي،
 قند ڦڪر سان ڦيري ڦاسايئي،
 قيد زلف ۾ آئي وجهايئي،
 ڪي پور ڪيڏ جا پائين ٿو.
 حال توهان ڪي يار ڏسيندس،
 سور سڀوئي توکي سليندس،
 در توهان جو ڪين ڇڏيندس،
 هن ”مفتون“ ڪي ڇا پائين ٿو.

*

ڪافي (50)

پنهنجي جانب جا جنسار وو،
 مان روز پسان ٿي.
 دڙڪا سڄڻ جا آهن دلآسا،
 منهن جي گهنڊي گلزار وو،
 مان ته واس وٺان ٿي.
 ٻانهن لوڏڻ سان موهيو ٿي من ڪي،
 هار ڪري ٿو سينگار وو،
 مان ته ڏسي هسان ٿي.
 ڳالهه ٿوريءَ تي يار رسين ٿو،
 توڙي رکين ٿو ٻار وو،
 مان ته ڪين رُسان ٿي.

”مفتون“ آڪي در تنهنجي ٿي،
خادم خدمتگار وو.

مان تہ نت وسان ٿي.

*

ڪافي (51)

در تنهنجي ڪان دلبر يار،
قيامت تائين منهن نہ مٽائيندس.
ٿورا تنهنجا سر اسان جي آهن سو تہ هزار،
ڳڻ تنهنجا مان ڙي ڪهڙا ڳائيندس.
ڪين ڇڏيندس عشق اوهان جو برهه تنهنجي جا بار،
سر اڪين تي مان ڇميون ڇائيندس.
ريءَ اوهان جي سهڻل سائين ساڙيان هار سينگار،
ميندي هڻن تي مول نہ لائيندس.
تنهنجي ملڻ ريءَ هن سڪيل کي اچي ڪين قرار،
ڦاران تو لئي يار واجهائيندس.
عشق تنهنجي مون کي ڪيڙو اهڙو محب منا منار،
روئي توکي آءُ پاڻ ريجهائيندس.
ڏينهان راتيان سوز تنهنجي ۾ روئي زارون زار،
واهه وڪڙا يار وهائيندس.
”مفتون“ آڪي نيڻن منهنجي ڪيڙا مينگهه ملهار،
ورهه تنهنجي ۾ آءُ دوست وسائيندس.

*

ڪافي (52)

لنؤ وئين تون مون سان لايون،
نينهن نہ ويڙين توڙ نپايون.
راضي اسان تي شال تون ٿيندين،
اڳڻ اسان جي دمدم ايندين.
ڏکڙا اندر جا ويندين وڃايون.

اڪڙيون اڙائي دلڙي ڪسين ٿو،
 حال اسان جا ڪين ڏسين ٿو،
 تون ته ڪرين ٿو يار وڏايون.
 چار وجهي اسان جي دلڙي ڦاسايءَ،
 واٽ ويندي ڪڏي اولي اڙايءَ،
 بت اسان جي ۾ ٻاريون ٿي باهيون.
 يار ”مفتون“ آهي تنهنجو ٻانهو،
 درد تنهنجي ۾ دوس ديوانو،
 ڇڏ پرين تون رسڻ جون وايون.
 *

ڪافي (53)

اڄ پرين ايندا اسان ڏي شل وري،
 جن پرين لئي آءُ گهمان ٿي هت چري.
 اڄ پرين تا گڏ گذاريون ڏينھڙا،
 نه ته توهان ريءَ محب ويندس مان مري.
 دوست جو ديدار درسن مون ڏٺو،
 بت بيهاريو، نيڻ مٽيءَ جا پيا ٺري.
 من اندر محبت جا مچڙا پيا ٻرن،
 خلق ۾ ڪا جي ٿئي ظاهر ذري.
 درد جا دل جي اندر دونھان ڏکن،
 ساهه صدقي ٿي ڪريان بي هيءَ سري.
 محب ”مفتون“ جا مڙئي ڦٽا ڇٽا،
 تون جڏهن آئين اسان جي گهر گهري.
 *

ڪافي (54)

آءُ دلبر منهنجي ڏياري،
 ڪر نه جڙيل تون جدائي.
 روئي روئي حال وڃايم،   ڏس تون سڄڻ ڏيد ڦيري،
 خوش هوندين شال سدائي.
 عشق تنهنجي جو تير تڪيرو،   اچي لڳو منجهه جيري،
 ڪر ڪا اچڻ جي پلاهي.
 اڪيون اوهان جون خنجر خوني،   هوت وڌيون تو هياري،
 مون سان ڪن ٿيون روز لڙائي.
 ”مفتون“ آهي تولائي اداسي،   آءُ سڄڻ تون سوڀري،
 ڪر نه وهيل تون وڌائي.
 *

ڪافي (55)

عشق اڳڻ مون آيو وو ميان،
 مڃ اندر ۾ مڃايو وو ميان،
 پرين پياري يار اسان سان،
 ڪونه ڪو نينهڙو نڀايو وو ميان.
 بت اسان جو باغ جو ٿيڙو،
 پرين پاڻ پسيو وو ميان،
 خاوند خاص ڪرم ڪوئن پنهنجي،
 محب اسان کي ملايو وو ميان.
 برهه پورل جو بيحد باري،
 سيني اسان جي سمايو وو ميان.
 باهه برهه جي بيشڪ پڙڪي،
 جان جڻي کي جلايو وو ميان.
 چشم توهان جي چاڪ چڪايم،
 چاڪ اسان جا چڻايو وو ميان.

سڪندي اسان کي سال لنگهي ويا،
 واڳ اسان ڏي ورايو وو ميان.
 "مفتون" آ کي هو محب اٿانگو،
 محبت تنهنجي مٿايو وو ميان.
 *

ڪافي (56)

آهيان جن لئي جوڳياڻي،
 آڻ الاهي تون انهن کي.
 رات انداري ني وو پنڌ پٽن جا،
 کين لپي ان پياڻي -
 سور سليان ٿي سڄڻ کي.
 آءُ ته پورهيت وي پار پرين جي وو،
 آءُ ته آهيان عيبن هاڻي -
 ننگ منهنجو ٿي ڏٺن تي.
 من مستانو وو منهنجو ٿيڙو ميان،
 سونهن سڄڻ جي سڃاڻي -
 ڳولي لڌو ٿم پرين کي.
 "مفتون" آ کي ني وو يار پيارا،
 سڪ تنهنجي ٿم سڀاڻي -
 شال ڪٽيندين غمن کي.
 *

ڪافي (57)

جيءُ ڀر جار وجهي ويو جت ڙي جيڏيون!
 آءُ کينءُ ڪيان هت ڪيچ خوشيون.
 يار پارو چل ٻاجهه ڪندو مون،
 برهه ڀڳو ٿم بت ڙي جيڏيون!

هوت هلاڻو ڪيچ ڏي ڪيڙو،
 ڪينءَ مان گذاريان هت ڙي جيڏيون!
 ڪينءَ ڇڏيندس سور سڄڻ جو،
 مول نه ڏيو مون کي مٽ ڙي جيڏيون!
 ڏينهن لنگهن مون ڏک ڏوريندي،
 راتيون روئيندي رت ڙي جيڏيون!
 ”مفتون“ آ ڪي عشق عجيبن،
 شال مون نيندس هت ڙي جيڏيون!

*

ڪافي (58)

لنوت لڏڻ يار لائي،
 ساهه سڄڻ ڪي سنڀاري،
 محبت تنهنجي محب مڇارا،
 گل ڳچيءَ جي مون پاتي،
 سون جان ساري سنواري،
 دوست در آ يار يگانو،
 هنيون لهي ٿو حياتي،
 سونهن جڏهن ٿو سينگاري،
 اصل لاکون منهنجي اندر ۾،
 عشق آهي اثباتي،
 هنيون هنجون ٿو هاري،
 منهنجي اڳڻ ۾ ساجهر آڻي -
 توجو پاتي يار جهاتي،
 صبر وڻي وڻن تون ساري،
 ”مفتون“ محب تنهنجي ملڻ لئي،
 سنجھ صبح پرياتي،
 ڪانگ وينو ٿو اڏاري.

*

ڪافي (59)

روئي گذارير رات، مٺن مارن ريءَ،
 سڪين سانگين ريءَ!
 پلڪ پلڪ ۾ منهنجي اندر ۾،
 اچي پون اوقات - .....
 دل ڪري ٿي دمدمر دانئون،
 نيٺ ڪرن برسات - .....
 ننڊ منجهائون پلپل جاڳي،
 آهون ڪريان اڌ رات - .....
 ڏيهه اباڻو ويندي ساريان،
 وائي نه ٻي ٿم وات - .....
 ويس وڳا سڀ تنهنجا پايان،
 سورن جي سوغات - .....
 طول وهاڻا ڪين وڻن ٿا،
 رڳئي باهه بنات - .....
 پنهنجي پڪن توڻ گهوري گهميان،
 ماڙيون مڙئي محلات - .....
 ”مفتون“ جي سچ ڪري ڄاڻين،
 ٻول نه ٻي ڪالات - .....

*

ڪافي (60)

ڪيچين مٺيءَ جو ڪانڌڙي، ڀلو ميان نيڙو زور زير سان.
 آءُ ٻارو چل ٻاجهه موئن لا، موڪ باندياڻي جي باند ڙي.
 اوچتي منهنجو اڙيو وڃي لا، ساڻ پنهل جي پاند ڙي.
 ووڙ وندر ريءَ ناهي مون لا، وار ڪنهن جي وانڊ ڙي.
 اديون اجهير ڪينڪي لا، ريءَ رانول جي رانڊ ڙي.
 ”مفتون“ ڪي آهي محب ريءَ لا، سورن جي به سهاند ڙي.

*

ڪافي (61)

عشق سبق ڏنو صحيحون صحيحون،
 وايون وسري سڀ ويڙيون.
 اٿڻ تنهنجي پيون سڀ ڳالهيون،
 اسان جي اندر کون ڪيون ڪيون.
 فوجان باري برهه جون چڙهيون،
 ڏورئون ڏسان روپو روپون.
 چشمن تنهنجن ڪهڻ ڪٽاريون،
 هينئڙي اسان جي هنيون هنيون.
 آءُ ته ويٺو هان يار جي پاڇهون،
 سور اندر ۾ سهيون سهيون.
 ”مفتون“ جا منجهه سڪ سڄڻ جي،
 نيٺ وهن جئن نيون نيون.

*

ڪافي (62)

رُوهن جو رُوح رلاپ، آهه رنجيل اصلئون لوح لڪيائون.
 قادر ڪرمون ڪندو ني ميان لا،
 محبن ساڻ ملاپ،
 شال سڄاهو سڻندو ني ميان لا،
 هن اڙيل جو اُلاپ،
 رهندس ڪينڪي وو ڪندس ني ميان لا،
 رڻن جو ته رهاپ،
 مولا شال مڻيندو ني ميان لا،
 ويچارِيءَ جو وِلاپ،
 ”مفتون“ ڪيڙو ني وو محبن لئي ميان لا،
 سُهمن جو ته سهاپ.

*

ڪافي (63)

تو بنا روئندي گذاريم راتڙي، پورن ۾ پرياتڙي.
 جسم تنهنجي چاڪ چوريم چاڪ تي،
 ريءَ طلب تنهنجي نه مون کي تاتڙي.
 عشق جي آئينن جلايم جان کي،
 ناز نيٺن جي ڪنو ٿم ڪاتڙي.
 بت اسان جو ٿيڙو باغ ني،
 تو پرين پاتي اسان ڏي جهاتڙي.
 برهه جي پيڙن ڇڏيو ٿم ڪينڪي،
 ڪا لڏڻ توريءَ نه تاتڙي.
 ڪانه ٿي ”مفتون“ کي سهڻل سدا،
 تون بنان وائي وڃولي واتڙي.

*:

ڪافي (64)

ڏيرن ڏسي واجهه، مثل مٿي ڪون موڙي نياڻون.
 ساري سنڀاري سڄڻن کي ميان لا،
 هن مٿي جو مزاج.
 هن ڪميٽيءَ کي گهرجي ميان لا،
 ٻاروچل جي باجهه.
 سرور سيد ڪندو ني ميان لا،
 هن اڙيل جو علاج.
 پنڌ پرين ڏي وو آهي ني ميان لا،
 ”مفتون“ کي معراج.

*:

کافي (65)

مون کان ڪانڌ ڪهي ويو ڪالهه ڙي،
 آءُ ته ڪوٽ ڇڏيندس ڪاڪ جا.
 ڇا ڪندا ريءُ مينڌري لا ميان،
 هن مٺيءَ جا مال ڙي.
 ڏک ڏئي ويو ڏاج ۾ ميان،
 جان جگر ۾ جال ڙي.
 هن سڪيل کي سڪ ۾ ميان،
 سال لنگهيا هن سال ڙي.
 مهر منجهائون مينڌرو ميان،
 پاڻ پڪاڻيندم پال ڙي.
 ”مفتون“ تو ريءَ يار پيارل ميان،
 مست گهمي ٿو متوال ڙي.
 *

کافي (66)

روھ ۾ رڻا وو ڏھ ڇاڳ،
 ڏمر ڏنائون ڏيپ ڏکيءَ کي.
 رڻ روھ ني رنجيل کي ميان لا،
 لوح لکيو ھوس لاڳ.
 ھار ڏنائونس وو ھنجن جو ميان لا،
 مٺي مشڪ مساک.
 ٻھڳڻ ٻاروچل ويڙو ميان لا،
 دل ۾ لايون آڳ.
 ”مفتون“ موھيل چوي ني ميان لا،
 والي ورائيندم واڳ.

ڪافي (67)

پري پرت پيالاً پيارج پيارا،
 تنهنجي برهه ڪيا هن گهڻيرا پسارا.
 اصل کون ته آهيان توهان جو ته گولو،
 بيراڳي فراقِي آهيان دوست ڌاران.
 تنهنجي حُسن جي ناهي نرمَل نهايت،
 ڪرن سجدا ٿا چنڊ سورج ستارا.
 جنهن ڏينهن لاکون سڄڻ ڏور ٿيڙين،
 توهان جي اچڻ لئي وجهيان تي ڦاران.
 ڏئي عشق پنهنجي جو آزار مون کي،
 تنهنجا سور سيني سهاير سارا.
 آهي محب ”مفتون“ تو لئي بيراڳي،
 اچي مهر ڪر مون تي محب مڇارا.

*

ڪافي (68)

آهه پرين جي آس، منهنجو اندر آڏاس - ڪڏهن محب تون ملندين.
 سال گهڻيرا سِڪَ تولئي، ويهڻ ويلي اس -
 ڪڏهن محب تون ملندين.
 تنهنجي عشق اتاريو، منهنجي لڱن جو لباس -
 ڪڏهن محب تون ملندين.
 دوست دلاسون ڪو، سوين خط لکياس -
 ڪڏهن محب تون ملندين.
 ”مفتون“ کي آهي من ۾، تنهنجي تڪڙ جي تاس -
 ڪڏهن محب تون ملندين.

*

کافي (69)

عمر اباڻين ملا ھن سڪيل ڪي،
 بناند ڪئي ٿي ناحق باندي.
 ويڙھ وڃڻ جو ڏي تون اشارو،
 ٿورڙو مون سو لاءِ...
 ڊڄ تون ڏٺي ڪان عمر سياڻا،
 اهڙا ڪرم نه ڪماءِ...
 پنهنجي پکن ڪاڻ پير ٿي سويان.
 ڪاڻ نه ڪوئن آءِ...
 ملڪ مارن جي مينهن اُٿا ٿي،
 گاهن گل ڪيائ...
 هن ته نذر سان سرنديءَ وارا،
 سڀني ڪينڪي ساءِ...
 ”مفتون“ آ ڪي محب مڇارا،
 واڳ اسان ڏي وڙاءِ...
 *

کافي (70)

لڳي ٿم تو سندي لوري،
 ڪيو ٿم محب مستانو.
 ديد دلبر جي ني وو دود دکايو ميان،
 لڳو ٿم برھه پرپوري.
 راتيان ڏينھان ني وو دلبر منهنجا وو ميان،
 تنهنجي ته جهڄڻ جهوري.
 عشق اوھان جو ني وو آتش اولي وو ميان،
 مچائي ٿيس ڪڻ ڪوري،
 ”مفتون“ آ ڪي ني وو يار پيارا وو ميان،
 ڪسي دلڙي منهنجي زوري.

کافي (71)

منڊن ماري منڊ،   مان کي سڄڻ موهيو.
 سُنڊر لائي سينڌ چٽائي،   قابو ڪيئي ڇڏيند.
 سرخي لائي چين جي،   شڪي ڪيائين ڪنڊ.
 ڪنگڻ پائي ٻانهن لڏائي،   ڪيري وڌائين چنڊ.
 پرين اسان کي پاڻ پساو،   منهنون لاهي گهنڊ.
 ڏسي هار سينگار سڄڻ جو،   ويئي وسبري ننڊ.
 اسان تون شل گڏ هونداسي،   ورهه وڃان ڪري ننڊ.
 يار ”مفتون“ ڪوئن منجهه اندر جي،   مور نه رک تون ڪنڊ.

:

کافي (72)

نينهن وڌو ٿم نهوڙي،
 دوست ڪيو ٿم ديوانو.
 مُحبت تنهنجي ني وو مڻ منهنجي کي ميان،
 ونگ وڌا هن وڪوڙي.
 دلڙي منهنجي ڀر وو دلبر ڏنڙا ني ميان،
 عشق سندا ڪنا ڪوڙي.
 برهه جي ٻاجهون ني وو خيال مڙئي وو ميان،
 آءُ ڇڏيا چنئي چوڙي.
 قادر ڪرمون ني وو شال ڪندو ميان،
 واڳ منل سنڌي موڙي.
 ”مفتون“ آ کي ني وو تنهنجي ملڻ جو وو ميان،
 رب سبب ڪشي جوڙي.

*

ڪافي (73)

موت مٺا لھ تون سڪاين سنڀار،
 ڏي تون دل لاسا آلو ھينئر ڪي يار.
 محب ملڻ لئي آھيان مشتاق مون،
 وات اتر ڀرين ڀسڻ جي پچار.
 نيڻ منھنجا ننڊ ڪرن ڪينڪي،
 لنو لڏڻ جي لڳڙي ٿر لغار.
 ياد ڪيان يار جون ڳالھيون سدا،
 وائي ونھيل جي ڪيان ٿي يار.
 ناز نيڻن جا آھن نت نت نوان،
 پياسي ويچارا تہ وڃن ڪھڙي پار.
 دلڙي اڳي درد وڌي ٿر دڳي،
 تير تڪيرا نہ اسان تي آلا.
 ”مفتون“ ڏي ڏس محبت تون مرڪي،
 ڏک منھنجا ڏور ٿين بت بهار.

*

ڪافي (74)

مان ڪي ڪونہ گمان ڙي،
 ھٿوڙن ھوت ھڻي ويا.
 ور ووڙيندس پٺاڻھنجو،
 ڏک ڏوريندي ڏونگرِي،
 مولا ملائيندم مان ڙي،
 پسندس شال پريان ڙي،
 ڪيرڙا اُٺ پلاڻ ڙي،
 ڪرھل ڪيچ ڪڙي ويا،
 جاڳي جت جوان ڙي،
 ”مفتون“ محب منل جو،
 ووڙي لھج وٽان ڙي.

*

کافي (75)

ادا قاصد ويجج وڙي،

نياپا پرينئي ڏجان جوڙي.

هن نذر کي وڌڙي دلبر،
 لئي اسان جي دلڙي زوري،
 وجهي عاشق خام خلل ۾،
 کان قاسائڻ دل عشاقن،
 "مفتون" آ کي هوش ويچارن،
 نينهن پنهنجي سان نهوڙي .
 منهن هاڻي چو ٿو موڙي .
 پاڻ ويٺو عيش اوڙي .
 زلف چڏيا يار چوڙي .
 توت وڌو يار پوڙي .

※

کافي (76)

آهيان پرينءَ لئي پياسي،

تنهنجي اچڻ لئي اداسي.

دام وڌا ٿي ني وو زلفن وارا وو،

آءُ ته پيس يار قاسي.

لعل لب تي ني وو گهوري گهميان،

جيءُ جُڻو، جان خاصي.

خواهش خوشي سان ني وو آءُ اسان وٽ ميان،

آهيان تو لئي سنياسي.

قرب "مفتون" سان ني ووڪرتون ڪوهيارل،

ڳالهه چوانءَ ٿي خلاصي.

※

کافي (77)

آهي منجهه سبرير اڪير ابائڻ،

آهيان انهن جي مان سڃاڻين.

هنجون هاريان ويٺي ساريان،

پنهنجو ملڪ ملهين.

ڪاڻ مارن جي منهنجي مَن ۾،
 چاڪ چڪن ٿا چير.
 ڪاڻ ڪنهن جي ڪين رڪن ٿا،
 منهنجا مارون مير.
 ڏيهه جا ڏورا ڏاڙهون پايان،
 طعام ته تنهنجا تير.
 مَتَ متيرن ڪين ڪيان ٿي،
 تنهنجا انب انجير.
 منهنجا سانگي خوش وسن ٿا،
 ڪاڇ ڪنيون ٿن ڪير.
 سُڪ سانگين جا روز سنپاريان،
 نيٺن وهايا نير.
 ”مفتون“ آهي محب لئي ماندو،
 آس پڇائج پير.

*

ڪافي (78)

والن سان به ورونهن،
 منهنجي روز ازل ڪوئن.

ساءِ ڪٿي ۾ صبح. درد سندنديرا دونهن. سور وچاير سونهن. رڻ ڏسي ڪي روهه. ڪيچ سندنديرا ڪوهه. رجهه آهي منجهه روح.	لائق لڪ لنگهي ويا، دڪن ٿا ته قلوب ۾، پاهڻ پير پستون ڪيا، ورنديس ڪينڪي واٽ توئن، ڏسندس شال اڪين سان، ”مفتون“ ڪي سدا محب جي،
--	---

*

کافي (79)

فوجان حسن جون چڙهيون چڙهيون،
 سر عشاقن آڻي امالڪ.
 جيڪي هيڙون دليون ويچارين،
 سڀ پيون هن ڦڙهيون ڦڙهيون.
 سڪ سمنڊ جان يار سدائي،
 درس هڻي ٿي ڏڙهيون ڏڙهيون.
 در ڏڻيءَ کان سرنديءَ وارا،
 مار نه مون کي چڙهيون چڙهيون.
 ڪين سڀان ٿي بار وڃوڙو،
 ويهه مون سان کي گهڙيون گهڙيون.
 يار ”مفتون“ سان مرڪي آلايو،
 آسان توڙي اتر گهڻيون گهڻيون.

*

کافي (80)

برهه ڪري ڪي باتيون،
 منڙو اسان جو موهي ڳڻو.
 چشمر توهان جي هن چريءَ کي،
 چڻنگان ڏنيون ڪي چواتيون.
 شوق منجهارون خاطر تنهنجي،
 ويهي گذاري راتيون.
 تابش تنهنجي آءُ ته ويٺو هان،
 مڻج منل يار چاتيون.
 دلڙي اڙايم يار اوهان سان،
 عشق پڇي نٿو ذاتيون.
 برهه جي بازار ۾ عاشق گهمڻ ٿا،
 سر تريءَ تي چاتيون.

مڇ محبت جي ۾ مرد اچن ٿا،
 سِر مٿوَن سانگ لائِيون.
 ”مفتون“ ويچاري کي مست ڪري وٺين،
 لَنو لُڏَن يار لائِيون.
 *

ڪافي (81)

ڏونگر ويندس ڏوري ڙي جيڏيون،
 پسندس شال پنهل ڪي.
 ڏسندس شال ني وو جتن ڪي ميان لا،
 واٽ وندر جي وڙي.
 راتيون انڌاريون ني وو پنهل لئي ميان لا،
 پير وجهان ٿي ڦوڙي.
 ڪاڻ پيڻ ني وو کين سڄهي ميان لا،
 لَنو وَ ٿَم لوڙهي.
 ”مفتون“ محب اڳيون دمدم ني ميان لا،
 هٿ ڪنيون ٿو لوڙي.
 *

ڪافي (82)

ڏاڍي ڪئي آه ڏيرن پيرن،
 هيڻي هوت هڻي ويا.
 پرين پاڻهي نه هو ويڻو ميان لا،
 جاڙ ڪئي آه جتن.
 آءُ نه سياڻي وو سيرن ميان لا،
 پاھڻ پير قسن.
 اُنن جهوڪان وو ڪيچ ميان لا،
 پيڙيا باروچن

ڪرھل ڪاھي ڪيچ ڏي ميان لا،
 ٻيڙي جھـور جتنـ..
 ”مفتون“ موھيل محبن جو ميان لا،
 مٿڙا مان ملن.

✱

ڪافي (83)

طلب تنهنجي سندي تار تار، تن منهنجي ۾ تنواري.
 سر اسان جي ني وو آڻي جهليان وو،
 برھ سندا بار بار،
 ميخان محبت جون وو جيءَ ۾ جڙيون وو،
 ناھـ وڻـي وار وار،
 روز توهان لڻي ني وو واھـ وھن ٿا وو،
 نيئن سندا نار نار،
 خنجر خوني وو چشمن ڪيڙو وو،
 ڌڙ سسـي ڌار ڌار،
 ”مفتون“ آ ڪي ني وو آھ اصل کون ني وو،
 پرين سندي مون پچار.

✱

ڪافي (84)

ديد پنهنجيءَ ڪي ڏيڪاري،
 محب ڪيو مستانو،
 رمزان لاهي ني وو روز اسان نون وو،
 دل منهنجي وئين ڌتاري،
 دمدم توکي ني وو يار پيارل وو،
 ساھ منهنجو ٿو سنپاري.

ساه صدقي ني وو سر تنهنجي تئون،

يار ڪيان لڪ واري.

شمس قمر ٻئي ني وو شڪي ٿيڙا وو،

سونهن جڏهن سينگاري.

نازن تنهنجن وو ڪيڙو مستانو وو،

ٻانهان ڪٿي ٿو الاري.

”مفتون“ آڪي ني وو محبت تنهنجي،

منهنجي اندر ٿي تنواري.

*

ڪافي (85)

دلـڙي لـڙي ريءَ ڏاڙي،

محبت اسان غريبن جي.

وعدو ملڻ جو يار جو ڪيڙو،

قول پنهنجا شل پاڙي...

دلڙي اسان جي کوٽي دوست جو ڏنڙو،

چشم سندي چوڪ چاڙهي...

اڱڻ اسان جي يار سڄن ڪي،

آڻي الاهـ شل لاڙي...

ريءَ توهان جي جانب جاني،

سيند سрман وجهان سڀ ساڙي...

”مفتون“ آڪي آءُ او ڪو هيارل،

ڏک ڏمر وڃ اجاڙي...

*

ڪافي (86)

آءُ دلبر تون منهنجي ويڙهي،
تنهنجو ويڙو مان ڪين سهان ٿي.
تون ته ڪرين ٿو بيپرواهيون،
لائق توڻي مان هت لوهان ٿي.
دوست اوهان جي منهن ڏسڻ لڻي،
واٽ وٺي تنهنجي يار ويهان ٿي.
جاڳ ۾ توکي ويٺي سنڀاريان،
ننڍ ۾ تنهنجا خواب لاهان ٿي.
اڄ اسان وٽ ٿورو لائڻي،
ڏور نه توکي مان يار سهان ٿي.
”مفتون“ چوي ٿو ريءَ سڄڻ جي،
وار نه هڪڙو پوءِ رهان ٿي.

*

ڪافي (87)

ڪڄلي ڪنڍل جون وتن ڪڪوري،
خيال رکن ٿيون خون.
هر مظهر ۾ پاڻ پساو،
بي مظهر بيچون.
ابرو آهن سهڻل ساڳي،
نيٺ مڙهون نون.
جانب جهڙو ساري جڳ ۾،
ڪاٿي ڏسان ٿي ڪون.
نياز نزاکت سونهن سلامت،
هر طرح هرگون.
رنگ سڄڻ جو روز ڏسان ٿي،
سرس سوايو سون.

محبت تنهنجي جن کي آهي،
 ڳل سندن ڪيئون.
 طعنا تنڪالوڪ سڄي جا،
 پاڻيءَ منجهه پروڻ.
 ساڻ رمزن جي يار ريجهاڻي،
 موهيو ٿو ”مفتون“.

※

ڪافي (88)

منهنجي دلڙي وڻين تون ڌتاريون،
 پوءِ نه لڌڙيءَ سنڀاريون.
 صدقي ڪيان مان سر تنهنجي تون وو،
 باغ بنگلا محل ماڙيون.
 زور زير سان خون ڪرن ٿيون وو،
 پروان سڄڻ تنهنجون بناڙيون.
 منهنجي اميد ته آهه اهائي وو،
 توکي ڏسان پئي ڏهاڙيون.
 ”مفتون“ آهي تون لئي مائون وو،
 ڏيس اچي دلداريون.

※

ڪافي (89)

دوست وڌي ڊام ڊام،
 دل منهنجيءَ کي ڌتاري.
 ساقي سياڻي وو سڪ جو ڏنڙو وو،
 جود منجهون ڄام ڄام.
 صبح اسان جي ني وو ساجن ڪيڙو ميان،
 شوق تنهنجي شام شام.

لنوَ اوهان جي ني وو روح کون لائا وو،
 خيال خلل خام خام.
 هول هجر کون ني وو آئي لکوهان وو،
 آءَ ته تنهنجي سام سام.
 مڇ محبت ۾ ني وو آءُ گهريو هان وو،
 گهور ڪري گام گام.
 ڏک ڏکيل ني وو سرجو آيا وي،
 هونگ هڻي هام هام.
 مفتون آڪي ني وو منهنجي مٿاهون،
 لنوَ پٽي لام لام.

*

ڪافي (90)

پلا جيڏيون جيارِي آهيان،	سهڻي جي سلامن.
سارو سور اندر جو،	اوريان ڪينڪي عامن،
ڪنهن کي ڪين سڻائيان،	جيڪا مونجهه منهنجي مَن.
چوڙيان ڪين چڙهي ٿي،	دوست وڌي دل دامَن.
دردوندا تنهنجي درد ۾،	ڪوريءَ منجهه ٿا ڪامَن.
آءُ ته پرچون پاڻ ۾،	لاهي رنج رُسامن.
”مفتون“ آهي مون پرين،	گولو تنهنجي غلامن.

*

ڪافي (91)

سهسين ساهه سڪايا هي وهه واهه!
 سهڻي هار سنيگار سڄڻ دي.
 بينا بئسر جبين تي چمڪي،
 سورج ويڪ تنهين کون ڌمڪي،

بجلی وانگی ڏیوی لمکی،
دلیان ڌم مچایا هی وهه واهه!

ویک اتار عروج حسن دی.

بولا جهول چلیا سر لالی،
کرکی کاهه کري کنمالي،
نوري نور نظار نرالي،
کڙيان قيد کرایا هی وهه واهه!

زندې ذات زمين زمن دی.

جهرمک جهلک ڏیون جهلکاری،
سږگیان وات مارن سو واري،
چلی چوهه کرن چلکاری،
چوڙن چاهه چوایا هی وهه واهه!

ویکو ریت رواز رانجهن دی.

هال هیري دی عقل کتایا،
هسي هوش عقل گنوايا،
لکڙي ساهه میڏا لک لایا،
دستي دست ډوڙایا هی وهه واهه!

گڏس دست عروض عدن دی.

منڊي منڊیا سانون سارا،
ترت تعویذ کرن کڙکارا،
ویڙهه واسینگ وانگر ولکارا،
پونچین پنت پچایا هی وهه واهه!

مارن مست ملوک مدن دی.

”مفتون“ ویک سینگار سانول دا،
وان وچاهون قیر قیر وکدا،
منهن ماهیدا ویک کي گلددا،
نڙي ونگ وریا هی وهه واهه!

جیوین نانگ چوقیر چندن دی.

ڪافي (92)

برهم ڏنيون هنن بواليون،
 سـانـون سـيان وي،
 وچ لوڪـان دي وي،
 مشـر تيڙيون وو،
 عاشقان تسانڌي ڳالهيان ڪيتي،
 عشق ڪڍيون هنن ڪٿاليون،
 پاڻ پياري پر ڪر ڏنڙيون وي،
 پرت سنديون ڪي پياليون،
 محب اسان سان مخفي ڪيڙيون وي،
 ڳڻ پريون ڪي جو ڳالهيون،
 پلپل آهن وو روز گهڙيون وي،
 نيٺان سڄڻن جون نراليون،
 اصلئون آهن روشن تيڙيون وي،
 ڏيل تنهنجي جون ڏياليون،
 دلڙي اسان جي وو قابو ڪيڙءَ وي،
 دوست وجهي ڪي دواليون،
 مين ته بيراڳڻ لا رانهن ڪيتي،
 چو ٿيون سڙن هي سياليون،
 ”مفتون“ آڪي ني وو سڪ تنهنجي ۾ وو،
 نيٺ وهن جئن ناليون.

کافي (93)

سانون لنو لڏڻ ڇا لائي ني،

من اسيدڙا محبت موهيا.

سسئي گهڻ پنهل دي پيري، وچ روهان دي رلائي ني،

سڪ سڄڻ وچ روئي روئي، تار ندي ته وهائي ني،

چڪي هس چاڪ ڪلور قهر دي.

سهڻي ساهڙ ڪيتي سگهيري، وچ بحر دي آئي ني،

ڪن ٿئي تڪرار گهڻيري، سر سانوڻ سدائي ني،

چڪي هس چاڪ ڪلور قهر دي.

هیر رانجهن دي حب وچ هوڪي، در تي درس ٽپائي ني،

پار ندي دي ترڪر ويندي، سهسين سر تي سهائي ني،

چڪي هس چاڪ ڪلور قهر دي.

يار پيار ڪول ڪي گهنڊڙا، لنو اسانون جو لائي ني،

هار سينگار سويلي ڪرڪي، بات برهه دي پڙهائي ني،

چڪي هس چاڪ ڪلور قهر دي.

ونگڙي وال دي رنگ وچالي، دلڙي اسانڌي ڦسائي ني،

واٽ ويندي مسڪين نمائي، اولي اسان ته اڙائي ني،

چڪي هس چاڪ ڪلور قهر دي.

”مفتون“ ڪون وچ طلب تسانڌي، وسر ڳئي ٻي وائي ني،

شال مهرڪنون مولا ڪريسي، آپ اساندي پلائي ني،

چڪي هس چاڪ ڪلور قهر دي.

کافي (94)

سئيان ماهي ميڏا ميتا،
روز ازل دي رانجهن سائين،
ساه سچڻ ميڏا سیتا،
تن اسيدّا تار جو ٿردا،
قيد اسانون چاڪيتا،
بره رانجهن دا سر تي چاتر،
نينهن نظر کون چا نيتا،
مَن اسيدّا اصل نه مُڙدا،
گر هويس شل چيتا،
”مفتون“ آکي محبت تيڏي،
جام جگر اسين پيتا،
تسانون آڳ ڪيون لڳدي،
من ميڏا موه ڳڏائي،
لڳي هي آڳ رڳ رڳ دي،
سڻي ڪر ساز تي ڪاه جو ڪردا،
هيڻي دل ول ڪيون نا ڏکندي،
سور سچڻ دا ڳل وچ پاتر،
خلل خواري ڳنڌم جڳدي،
ساه سياليان دا ڪيون وت سڙدا،
جيڪا تيڏي اتي وڳدي،
جلد جلايس جند اسيدّي،
بدن وچ باهه پئي ڏکدي.

*

کافي (95)

عشق اسان ڪني آيا ني،
دام اندر دل قابو ڪيتس،
بار آئبا برهه دا باري،
راتيان ڏينهان رانجهن ڪيتي،
لڳي آيم تند تنوار طلب دي،
طعنا تنکا پرت جي پارون،
اسان برسر چايا ني،
اسان لچدي لنگهيا ني،
لڳي آيم تند تنوار طلب دي،
بره بنان پيا ڪر سمورا،
اسان سر تي سهايا ني،
اصل آهن اجايا ني،
لڳي آيم تند تنوار طلب دي،
ناز نياز نينان دي نازڪ،
عقل اسانڏا گنواياني،
صبر قرار آرام دليان دي،
لحظي منجهه وجاياني،
لڳي آيم تند تنوار طلب دي.

محب مثل وڃي ديس پرائي، روز گهڻي جو رهايا ني،
 نيڻي ننڊ حرام جو ٿيڙي، محبت مڇ مڇاڻا ني،

لڳي آير تند تنوار طلب دي.

"مفتون" محب اچڻ لئي دمدم، پير فقير پڇاڻا ني،
 آءُ ته ڪنڊيس شل شاديون، شهر ۾ محب جو آيا ني،

لڳي آير تند تنوار طلب دي.

※

ڪافي (96)

پريچ پيارل شال جيوين،
 ره اسان ڪٿي رات ميان.

تيڏي ڪيتي آهيان ماندي،

سڌ ٿسانڏي سانون سباندي،

پانڊ ڳچي وڃ پلو پاندي،

ڪر تون اسان نال بات ميان.

هين تون اسانڏي سر دا والي،

خيال ٿسانڏي ڪنون ناهيان واندي،

راتيان ڏينهان آهي اُپهلي،

طالب ٿسانڏي تات ميان.

جوڳڻ هوڪي جوڙ ٻٺاڪي،

الفي عشق دي ڳل وڃ پاڪي،

ڌوڙ پيوت لڳي نون لاکي،

مرلي ڪرسان هات ميان.

هوڪي بيرڳڻ جڳ وڃ رُڪسان،

در ماهي دي وڃ ڪي ڪڙسان.

نال زبان دي زاري ڪرسان،
 ٻي نه وائي ڪا وات ميان.
 ”مفتون“ مهر ماهي دي هر دم،
 رکين جان جي وچ محڪر.
 ڪوڙ ڄاڻي تون عشق بنا ڪر،
 عشق رکين اثبات ميان.

*

ڪافي (97)

مل سهيلان ويڪڻ آئين،
 پار ندي دي رانجهو ديان جايان.
 ماهي ميڏا منجهيان چاري،
 اڳيان پڇيان ڪڙا تنواري،
 گهمدا ڦردا ندي دي ڪناري،
 ڪنڀان ڪريندا هڪي جايان -
 پار ندي دي رانجهو ديان جايان.
 سر ماهيدي پٽ دا دوشالا،
 منهن ماهيدا جڻن گل لالا،
 هٿ وچ ڪنگڻ ڪن وچ والا،
 چشمان ڪڙيان پيتي صُراحيان -
 پار ندي دي رانجهو ديان جايان.
 رات انڌاري موج بحري،
 بنا ماهيدي ساعت نه سري،
 رانجهن ڪيتي تارمين تردي،
 ماهي جڏان ڪڙو بجليان وچايان -
 پار ندي دي رانجهو ديان جايان.
 رانجهن چوڙيا تخت هزارا،
 قيد ڪيتس هي ساه وپجارا،
 آڻ ماريس وچ جهنگ دي نارا،
 چشمان ماهي جڏان جايان -
 پار ندي دي رانجهو ديان جايان.
 هوڪي مسافر چاڪر سڏايس،
 دلڙي ميڏي ڪون مار مئايس،
 ويس فقيري گل وچ پايس،
 رمان چاڪي رانجهو رلائين -
 پار ندي دي رانجهو ديان جايان.

تسان سيان ڪون متيان ڏينديان، ڪيڙي ڪيتي مغز مرنديان،
دلڙيان سيڏيان رنج ڪرينديان، ڳالهياڻ ڪرينديان اجايان -

پار ندي دي رانجهو ديان جايان.

"مفتون" آ ڪي ماهي ميڏا، ساه ميڏا هي بردا تيڏا،
ڪر نه وڃوڙا يار تون ايڏا، پاند ڳچي ڳل بيئي پاوان -

پار ندي دي رانجهو ديان جايان.

*

ڪافي (98)

ميڏا رانجهو هي دلبر يار وو، جنهن چوٽ چڪائي،
اهو صورت دا سردار وو، وٽي آپ لڪائي.

سيان جوڳي جادو جو ڪيتا،
مار اسانون قابو ڪيتا،

ساه ميڏي دا سينگار وو،

ويندا روح ريجھائي.

ڪوئي بهانا دل وڃ جوڙيس،

واڳ سيالان ڏنهن جو موڙيس،

جوڙيس تخت هزار وو،

ڪيتس شهر گدائي.

سر جوڳي تون اولان گھولان،

ڳالهه انهن دي بيئي ٻولا،

ڏينهان راتيان پچار وو،

سهڻل دي هي سدائي.

ماهي مينون رب ملائيسي،

آس اندر دي شال پڄائيسي،

تيسان مينن باغ بهار وو،

مولو آس پڄائي.

طعني تنڪي سر تي سھسان،
 وڃ رانجهن ڪون ڳول جو لھسان،
 درســن ڏيــڪ ديدار وو،
 ولسان چاڪ چٽائي.
 ”مفتون“ تيدڙا ڦري فراقِي،
 تيدڙي ملڻ دا هي مشتاقِي،
 روئندا زارون زار وو،
 وتي لاس لڳائي.

*

ڪافي (99)

سانون عشق لڳا يار پياري دا،
 ميڏي نيٺان قوت نظاري دا.
 اڪيان تيدڙيان واٽ تي ڪڙديان،
 جنهن ڪون ڏيڪن تنهن ڪون پڪڙديان،
 اهي خيال رڪن ڪنهن ڌاڙي دا.
 گهن ڪڙوون گهير تي گهٽيان،
 ڏيون بازن وانگر جهٽيان،
 ڪوئي شوق رڪن ته شڪاري دا.
 ظالم وانگر ڦرن سدائي،
 زوران زور ڪريندي لڙائي،
 ڪيا وس ڪنهن نه ويچاري دا.
 جاءِ ڪُجاءِ نه ڏيڪن مٺيان،
 ڪڙ ڪنھان ڪون مارن لٽيان،
 ڪي ڪرن شهيد تراري دا.

”مفتون“ آکسي يار سياڻا،

ڪر نه اسان نال اهڙا ماڻا،

تينون قسم آهي ڪٿاري دا.

*

ڪافي (100)

رانجهو پار ملي ته مين جيوان،

ماهي بن جيوڻ هي محال ميان.

مينون منهن ماهيدي موه ڳڻدا،

ميڏا هيڻا هيا هي، حال ميان.

تر تار ويسان مين يار ڏونهين،

توڙي سر چوڄڪ گهتي ڏال ميان.

اڳهين جو مين هوندي آهيس،

ڏاڍي ناز نخري نال ميان،

جڏان لنو لڳي سهڻي يار والي،

تڏان وسرڳئي سڀ تال ميان.

ڪم ڪار سڀئي چوڙ ڪنين،

رانجهو نال ٿيسان رهوال ميان،

وچ در ماهيدي سر ڏيسان،

ڏينهن رات چاريسان مال ميان.

”مفتون“ محبت يار دي مينون،

سڀني اندر هي هر سال ميان،

متان برهه چا دستون ڏيون،

رکي سير سرت سنڀال ميان.

*

کافي (101)

مين تان بردي آن يار پياري دي،
 اُهيَن دوست مئل مناري دي.
 در تِيڏي دا پرسان پاڻي،
 سڪ گهڻي هي سانون سيباڻي،
 تو محب مئل مناري دي.
 اصل ڪنون هان تو لئي پيراڳي،
 ڪج ته مئي مان آهيان ساڳي،
 ڏينهن رات مشتاق نهاري دي.
 عشق اسانڏي سر تي جهليا،
 وچ ڳليان دي وچ ڪر هليا،
 ڪائي لڳري چوٽ نغاري دي.
 رت ڇڏينديان آون اڪيان،
 خون عاشق دي خاطر بڪيان،
 مين گهول انهيَن خونخواري دي.
 مڙگان تيڏيان موت مرينديان،
 رمزان رليل واٽ ڦرينديان،
 سانون ڪل نهين انهي چاري دي.
 ”مفتون“ آڪي ملڪ تسانڏي،
 جان جُڻا تي جند اسانڏي،
 تينون پارت هي ته ويچاري دي.

کافي (102)

وسر ڳيا ڪر ڪار سيان وو،
 عشق جڏان ميڏي سر تي آيا.

ريهه نـِـتـوئي دلڙي اسانڌي،
 پلڪ پلڪ وچ يار تسانڌي،
 بيئي ڪران گفتار سڀيان وو،
 برهه تيڏاهين جهولڙي پايا.
 اڱڻ اسانڌي آءُ تون جانِي،
 تئين بن ميڪون هي حيراني.
 ٻي نه خبر ڪا چار سڀيان وو،
 روز تسانڌا دل وچ رايـا.
 هي تسانڌي محبت مينون،
 آڪ سڻاوان يار مين ڪهنون،
 وچ ڪُلي بازار سڀيان وو،
 نيهن نغارا آڻ وڃايـا.
 يارِ بـا رهندا ”مفتون“ ماندا،
 دوست دي خاطر رهي سڪاندا،
 ميل مينون دلدار سڀيان وو،
 سوال اسانڌا ڪر تون سڃايا.

ڪافي (103)

شل ترس پوي ڪو طبيبا نون،
 ڪجهه غور ڪرن ته غريبا نون،
 واٽ تي دشمن آڻ جو ڏهندي،
 راهه رانڊوڻ خاطر ٻهندي،
 ڪائي مار پوي سور قيبا نون،
 عشق دي لوڪان خبر نه ڪائي،
 ڏاڙهي سوچڻي منهن وچ آئي،
 پڙهه پڙهه خطبي جو خطيبا نون.

تولي تولي کرکي آون،
 به نصيحت سانون سٿاون،
 ڪيا ڪجهه ته آکان مين اديا نون.
 غير غصي نون چوڙ سڌائي،
 ڪر تون اسان نال پال پلائي،
 مين اک رهيان ته عجيبا نون.
 ”مفتون“ موهيل مست جو ٿيڙا،
 خيال دنيا دا چوڙ جو ويڙا،
 ويڪ هار سينگار حبيب نون.

*

ڪافي (104)

ڪنهن ڪون آکان هي حال سڀيان وو،
 عشق سڄڻ دي النسا لايو.
 وسر ڳڻي هي ٻي سڀ چالي،
 دوست گهڻي هي دل وچ دوالي،
 صبر قرار محال سڀيان وو،
 حسن دلبر دي فڪر ڦٽايا.
 رانجهن ميڏا جهنگ وچ وسدا،
 نال ڪلڻدي دلڙي ڪسدا،
 گهول گهٽان سڀ سڀال سڀيان وو،
 عشق رانجهن دا مين چمڙ چايا.
 يارب! سوال سڻين تون سارا،
 ميل ”مفتون“ ڪون يار پيارا،
 محب مٺا مڪتوال سڀيان وو،
 محبت جنهندي مڇ مڇاڻا.

*

کافي (105)

سانون لايـڙي تـار،
 ماهي ميڏي سئيان سئيان.
 ڪرل اسانڏي آڪر پئنا، مالڪ تخت هزار،
 در تهيندي پئيان پئيان.
 نيٺ سڄڻ دي بازان وانگر، چڙهيا شوق شڪار،
 لنو تهين دي لئيان لئيان.
 يار اسانون بهڻ نه ڏيندي، طلب تيڏي تڪرار،
 آن ڪريندي ٿيان ٿيان.
 رات انڌاري موج بحر دي، وچ ڍونڍيسان پار،
 ڪنگو سر لئيان لئيان.
 "مفتون" آڪي ماهي ميڏا، درسـن سانـون ڏيڪار،
 پوءِ جڳت وچ جئيان جئيان.

*

کافي (106)

پلپل پياسي پنڌ پچاون،
 متـوالان دي لـانگهـي.
 ابرو ابر عنبيري اُپريا،
 چوڦير چاند گلان دي،
 ڏيون گاج ڪرينديان گهمريان،
 عاشق اڙن اڙانگي.
 ڳلڙي گل ڳلابي نازڪ،
 وچ گلزار گواندي.

مشتاق براق برهه دي باري،
 چشمان چاوان چانگي،
 زلفان زور زنجير زهر دي،
 ظالم ظلمر سڪاندي،
 ڏيک قيد قيود انهنان دي،
 قاسم پيا سي سهاڻگي،
 چشمان نازڪ دلبر ديان،
 چهري حاڪ چڪاندي،
 چريان چوهون مارڪي ڪنڙا،
 عاشق هوئي مھانگي،
 "مفتون" مس مولي ڪيئي،
 ماهي جوئي چاهه چواندي،
 ويسا ڏڙسان پڇي نه ڪڙسان،
 بت ڪريسان پڇ پانگي.
 *

ڪافي (107)

پلامين آهيان يار وو،
 اصل تسانڌا غلام گولا،
 برهه تسانڌي مڇ مڇاڻا،
 سوا سڄڻ دي سپ سڙاڻا،
 ڪيوين وساريان يار وو،
 اول ڪنون هان سڄڻ تسانڌا،
 بن تسانڌي نھين هان ڪنھن دا،
 سينا نه ساهيان يار وو،
 سيني سهايم ڏک تسانڌي،
 محب مڇارا قدم تسانڌي،
 اڪين اٿيان يار وو.

طعنا تنڪالوڪ سندريرا، ڪرن دمدم هزار ڦيرا،

چشم تي چايان يار وو.

”مفتون“ هي وو ملڪ تسانڌي، مهر منگندا ڪول تسانڌي،

سڏي سڻاوان يار وو.

*

ڪافي (108)

چاڪ لڳر چاڪ دا، چاڪ ڪيوين چٽاوان مين،

نينهن نشاني چڙهيا، منهن ڪيوين مٿاوان مين.

روز رانجهن ڪيتي، مين پار ندي پوندي هان،

منهن ماهي دي ڪيتي، سيچ بند ست سٿاوان مين.

مثل جوڳي هوڪي مين، چاڪ ڪيتي جڳ ڦران،

لاس لڱا نون لڱا واس، ويس ڪيوين مٿاوان مين.

پياس پياري دي لڳي، بهڻ مول نه آوڻدا،

سڪ سڄڻ دي ڪيتي، هوش عقل هٿاوان مين.

”مفتون“ اسان نون برهه ميان، روز ازلون هي لڳا،

هڻ ڪرينديان چٽيان، آپ ڪيوين ڪٿاوان مين.

ڪافي (109)

نيشان دي رم جهر، تار زلف خر خر،

يڪر دلڙي ريهي.

دلڙي اسانڌي ني وو، جانب جاني وو،

دردن ڪيتي ڌم ڌم.

سونهن سڄڻ دي وو، بيشڪ ڪيتا وو،

عقل اسانڌا گُر گُر.

عشق دي باجهون ني وو. يار اسانون وو.

کوئي نهين غم غم.

”مفتون“ ازئون ني وو. دستون دلبر وو.

جار پيتا جر جر.

*

کافي (110)

رانجهو کي رمنان لايان.

وسر ڳيان بيان وايان.

رانجهن ميڏي سر دا سائين.

گهول کيڙي نون گهماوان.

سر سهڻل دي سوني کلنگي.

مشڪ عنبر مين لايان.

باز بره دي دليان اسانڏيان.

مار چنبي وچ چائيان.

ڳالهيان تيڏيان گل دي ڳهڻي.

ڳلي ڳلي وچ ڳائيان.

سيان مينون ڏيوو نه مهڻي.

پوکي هار مين پاوان.

رين انڌاري بادل گجدا.

جهوڪ رانجهن دي پچاوان.

”مفتون“ آکي مٽ ماهيدا.

اور کنهين نون نه پاوان.

*

کافي (111)

ميڏي زاري زاري ٿي،
 در دوست دلبر دي.
 نند نه آوي بهڻ نه پياوي،
 ڪا جا لڳڙي لنو لغار ٿي.
 در تيڏي تي ڪڙدي ڪڙدي،
 تون ته لڙدي رين گذار ٿي.
 ويڪ تيڏا ڳل دلڙي ڪلدي،
 جيون ڪليا باغ بهار ٿي.
 منهن تيڏا وڃ رين زلف دي،
 ڄڻ چاند ڪليا چوڌار ٿي.
 زلف تيڏي دي سهڻل سائين،
 وڃ ڳل اسانڏي ڳار ٿي.
 ”مفتون“ سير سڄڻ تون دمدم،
 چنڊ جان گهوليندا وار ٿي.

کافي (112)

نيڙي آوين تون يار،
 ره اسان ڪين راتيان ڏينهان.
 ڪول بهڻ دا سر اسانڏي،
 پلڪ پلڪ وڃ آن اسان ڪون،
 ٿورا لاوين تون يار،
 منهن وڪاوين تون يار،
 طرف اسانڏي نال نازان دي،
 چشمان چاوين تون يار،
 گهر اسانڏي نال ڪرم دي،
 پيرا پاوين تون يار،
 ”مفتون“ آڪي محب اسانڏا،
 عرض اگهاوين يار.

کافي (113)

ويڪو سيل سياڻي دا ميان،
 چڙهه ڪي براق معراج سڏايا.
 مين تسانڌي وو سام پيا هان،
 تون ته ضمان زماني دا وو.
 راتيان ڏينهان وو ڪجهه نهين ڪڙدا،
 تون بنا نيڻ نمائي دا وو.
 عالم تيڏا وو بيشڪ بردا،
 تون ته جمال جهاني دا وو.
 وچ گناهان عمر گذري،
 پسي ڪر جام جواني دا وو.
 مين ته گدا گر وو طالب تيڏا،
 نه ڪوئي بخت طولائي دا وو.
 ”مفتون“ آهي ني وو تيڏا سائل،
 نه ڪوئي نام نشاني دا وو.
 *

کافي (114)

سانون دلبر جام جوڏيتا، اسان پر پيالڙا پيتا.
 پيڪي پيالا پريان والا،
 ساهه سچڻ تون صدقي مين ڪيتا.
 پيش ساقي دي سجدا ڪيتر،
 جام جنهين دي دستون مين پيتا.
 چٽڪيا ناوک نينهين تيڏي دا،
 آن اسانڌي ساهه ڪون سيتا.

”مفتون“ ڪنن سائين منهن نه مٽاوين،

شال هورين تون جڳ وچ جيتا.

*

ڪافي (115)

پرھه ڦٽي پريات وي،

عشق اسان ڏي اڱڻ جو آيا.

آني اسانڪون ننڊ اٿايس،

آڪيس پليري بات وي.

سوا برهه دي بيان جو ڳالهيان،

هنن سڀئي هيهاٽ وي.

جو دم جيوي سڪ سڄڻ دي،

رڪي اندر اثبات وي.

”مفتون“ ڪون سائين هي محب دي،

راتيان ڏينهان تات وي.

*

ڪافي (116)

برهه ڪيا هن پسارا، ميڏا جانا وي سر اسانڏي وي،

فوجان چڙهيون وي ميان.

اڱڻ اسانڏي دمدمر آڪي وي، پير پاوين تون پيارا.

قدم قدم تون گهول گهميسان وي، جان جڻا سو سارا.

ريءَ توهان جي ڪينءَ جاليندا وي، عاشق شودا ويچارا.

”مفتون“ آڪي سر اسان جي وي، عشق ڪري ٿو اتارا.

*